ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4904 — ՄԱՐՏ 26/8 ԱՊՐԻԼ 1902 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 29 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1319 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4904

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ու ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

«ԻՐ ԿԵՆԴԱՆՈՒԹԵԱՆԸ»

Արեւելք իր չաբաթ օրուան թիւով հրատարակեց Հայրապետական Կոնդակը որ կը հաստատէ «Ղուկասեան մրցանակ»ին տրամադրութիւնները: Այդ մրցանակը, որ իր ընդհանուր գիծերուն մէջ շատ չի տարբերիր Յովսէփ Իզմիրեանց գրական մրցանակէն, տարեկան 500 րուբլիի գումար մըն է՝ հայ լեզուի եւ հայ դպրութեան վրայ բանասիրական լաւագոյն երկասիրութեան հեղինակին նուիրելի: Իր սահմանին մէջ են նաեւ «հին հայ մատենագիրների թարգմանութիւն՝ լուսաբանութիւններով կամ քննադատութիւններով ճոխացրած, եկեղեցական պատմութեան լուսաբանուած հատուածներ, գեղարուեստի հետազօտութիւն, օրէնսգիտութեան կամ կանոնագիտութեան վերաբերեալ տեսութիւններ» եւ այլն:

Յարակից պայմանները մեկին կերպով ամփոփուած են Հայրապետական Կոնդակին մէջ, որ հանդիսաւորապէս կարդացուեր է Թիֆլիսի վանքի թանգարանին բացման օրը, փետրվար 21ին: Այդ պայմանները անշուշտ իրենց արժանի ուշադրութիւնը պիտի գրաւեն եւ մրցանակը շահելու գրգիռ մը պիտի ազդեն ձեռնհաս բանասէրներու, որոնք աշխատութեան լայն դաշտ մը կը գտնեն իրենց առջեւ: Բաց ի Գրական Յանձնաժողովի անդամներէն՝ ամէն անձ, հայ կամ օտարազգի, պիտի կրնայ մասնակցիլ այս մրցումին, բայց ներկայանալի գործերը միմիայն հայերէն լեզուով պէտք է ըլլան, գրաբար կամ աշխարհաբար:

Եզական պարագան, այս մրցանակին հաստատման մէջ, սա է թէ անոր հիմնադիրը՝ Պ. Աւետիս Ղուկասեան՝ իր կենդանութեանը ուզեր է վայելել իր բարեգործութեան աթէլիք հոգեկան հրճուանքը, անձամբ ներկայ գտնուեր է Հայրապետական Կոնդակին ընթերցման եւ ամէն տարի — որչափ որ Աստուած կեանք տայ իրեն — պիտի տեսնէ թէ որո՛նց եւ ինչպէս կը տրուի իր ապահովցուցած 500ական րուբլիի գումարը:

Ուրեմն այդ բարեկրօն եւ դրասէր անձը կուսակից մըն է այն գաղափարին — զոր գործնական ու փայլուն ապացոյցներով հաչակեց Քառնէկի — թէ լաւագոյն է որ հարուստ մը իր իսկ ձեռքով կատարէ իր մտադրած բարեգործութիւնը, փոխանակ ապագայ կտակի մը առաջադրանութեանը վստահելու: Եւ մենք որ մեր թերթերուն մէջ այնչափ համակրանքով պարզեցինք Ամերիկացի միլիառատիրոջը եւ անոր հետեւող ուրիշ օտարազգիներու հոյակապ օրինակները, կարելի չէ որ խորունկ գոհունակութիւն մը չզգանք երբ Հայ մըն է որ կու տայ միեւնոյն օրինակը, թէեւ նիւթական շա՛տ համեստ սահմանի մը մէջ: Հաւանական է որ այդ միեւնոյն Պ. Աւետիս Ղուկասեանը ինքը եղած ըլլայ նաեւ Թիֆլիզի վանքի թանգարանին հիմնադիրը, կամ գէթ մեծագոյն աստարողը, բայց առանց ատոր իսկ՝ իր հաստատած Գրական Մրցանակը կը բաւէ զինքը մեզի ճանչցնելու հեռատես ու գիտակից անձ մը, որ տալով չի բաւականանար ու տալուն եղանակն ալ գիտէ:

Երբ մէկ կողմէ բանասէրները պիտի պատրաստուին մասնակցելու իր մրցանակին, երկարաշունչ ու լուրջ երկասիրութիւններով, — որոնց անքաջալեր մնալէն կը գանգատինք չարունակ, — միւս կողմէ utopie մըն է արդեօք յուսալը թէ գտնուին թերեւս հարուստներ որոնք ներշնչուին այս գեղեցիկ օրինակէն, իրենք ալ իրենց ողջութեանը ատեն գործադրելու համար ո՛ր եւ է բարեգործութիւն, կրթական, կրօնական կամ գրական ճիւղին վերաբերող:

Ամէն բարեգործութեան մէջ՝ փառասիրութիւնն ալ իր պզտիկ, «քօղուած» բաժինը կ'ունենայ մարդուս սրտին մէջ, երբեմն մինչեւ իսկ իրեն անդրալի ըլլալու աստիճան: Ատոր հակառակը պնդելը՝ բարիքին առթելիք վայելքը ուրանալ պիտի նշանակէր: Արդ, նոյնիսկ այս հայեցակէտէն դիտելով խնդութիւնը, կը տեսնենք որ Պ. Աւետիս Ղուկասեան շա՛տ խելացի կերպով շարժեր է, իր անունը սիրելի դարձնելով իր հաստատած Մրցանակովը որ հաւասարապէս հետաքրքրութիւն կը շարժէ արեւմտեան ու արեւելեան Հայերուն մէջ: Ինքը՝ դեռ երէկ անծանօթ հարուստ մը՝ այսօր համբաւաւոր մեկենաս մը կը դառնայ, եւ տարիներուն հոլովումը ու Ղուկասեան մրցանակին կանոնաւորապէս տրուելը, պիտի ստանայ ժողովրդականութիւն մը զոր երբեմն տասնեակ հազարներով րուբլի կտակող մը չի գտներ:

Յովսէփ Իզմիրեանցէն եւ Աւետիս Ղուկասեանէն ետքը՝ բանասիրական նոր մրցանակի մը հաստատման պատիւը որո՞ւ պիտի վիճակի, — կարելի չէ գուշակել անշուշտ: Բայց միշտ հաճելի է մաղթել որ այս անգամ ալ մեր հարուստներէն մէկը ըլլար, աչքին առջեւ ունենալով այդ երկու գրասէր բարերարներուն մրցանակները, մեր մտաւոր կեանքին համար անոնց կազդուրիչ ազդեցութիւնը, եւ մանաւանդ հետեւելով՝ իր մտադրած բարիքը իր կենդանութեանը ընելու սուրբ սկզբունքին:

Ց. Ս.

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Թէ մեր հոգեւոր կառավարութեան մէջ վիճակային առաջնորդների ինչ փոփոխութիւններ են եղել անցեալ տարի, այդ ինձ յայտնի չէ. այս տարուան ստացած լրագիրների համարներում ես պատահում եմ Եղիշէ վարդապետ Մուրադեանի անուան, որպէս Ատրպատականի Առաջնորդի: Այդ լուրը ինձ անչափ ուրախացրեց. ես շատ լաւ ճանաչում եմ Պարսկաստանը, երկար տարիներ ապրել եմ Թաւրիզում, եւ համարձակ կարող եմ ասել, որ Ատրպատականի թեմը յանձին այդ երիտասարդ վարդապետի գտնում է մի Առաջնորդի, որ ըստ ամենայնի համապատասխանում է այդ նշանաւոր թեմի բազմազան կարիքներին: Ատրպատականը մեր Ռուսաստանի թեմերի նման չէ. առաջնորդը այն երկրորդական դերը չէ կատարում ինչ մեր մէջ. նա այն տեղ մեծ իրաւունքներ եւ մեծ պարտականութիւններ ունի: Թուլամորթ մարդու տեղ չէ այդ. հարկաւոր է եռանդուն եւ ուժեղ կամք, հարկաւոր է խելացի եւ իմաստուն կառավարութիւն հարկաւոր է մի մարդ, որ կարող լինի իր հօտի կարիքները խելացի կերպով հոգալ, պահել յայտնի բարձրութեան վրայ այն դիրքը, որին այնքան յարգանքով եւ պատկառանքով վերաբերւում է տեղական կառավարութիւնը:

Եւ կրկնում եմ, Եղիշէ վարդապետը ո՛չ միայն կ'արդարացնի այդ յոյսերը, այլ եւ — այդ իմ խորին համոզումն է շատ մօտիկ ճանաչելով նրան — կը մտցնի այդ թեմի մէջ մի ամբողջ շարք բարենորոգումների, նրան առաջնորդութիւնը աննկատելի չի անցնի. եւ եթէ կարելի է մի բան ցանկալ, այդ էլ այն պիտի լինի, որ նրան աւելի երկար էջմիածինը թողնի այդ պաշտօնում: Առաջնորդական արագ փոփոխութիւնները Պարսկաստանում, յաճախ ունենում է շատ ծանր հետեւանքներ, կրկնում եմ, Ատրպատականի թեմը ռուսական թեմերը չեն. եւ թեմական Առաջնորդները այդ տեղ չեն կարող անգոյն դեր կատարել:

* * *

Էջմիածնից հետեւեալ լուրը հաղորդում են. — «Մի քանի տարի է չարունակ, որ Մայր Աթոռոյ ամսագրի խմբագրութիւնը գտնւում է հայր-աստուածաբանների ձեռքին: Վերջին տարիները նրա խմբագրութիւնը մի քանի անգամ առաջարկւեց դպիր Գալուստ Տէր Մկրտչեանին, սակայն վերջինս չէր համաձայնւում ընդունել, ի նկատի ունենալով, որ միաբաններից շատերը, աստուածաբան հայրերի ուսուցչական խմբի հետ, չեն ցանկանայ աշխատակցել ամսագրին եւ ամբողջ ծանրութիւնը կը մնայ իր վրայ: Այժմ ինչպէս հաստատ տեղեկացանք, ամսագրի խմբագրութիւնը յանձն է առել դպիր Գալուստը, որին խոստացել են աջակցել թէ՛ միաբաններից եւ թէ ուսուցիչներից շատերը:

Դպիր Գալուստ Տէր Մկրտչեան, մէկն է էջմիածնի միաբանութեան լուսաւոր անդամներից, եւ բաւականին յաջող ընտրութիւն է ամսագրի խմբագրութիւնը նրա յանձնելը: Մինչեւ այսօր իր երկար գոյութեան ընթացքում՝ ամսագրի հրապարակի վրայ լինելը գրեթէ աննկատելի է անցել մեր գրականութեան մէջ, եւ չնայելով իր երբեմն երբեմն արտաքին կերպարանափոխութեան (ձեւի կողմից) նա ոչ մի օգտակար դեր չէ խաղացել երբեք այդքան երկար ժամանակամիջոցում: Նրա բազմաթիւ ս. քօլաստիքական անգոյն յօդուածները տարիների ընթացքում ծառայել են միայն այդ ամսագրի պարտագիր ստացողների, քահանաների, ընտանեկան պէտքերի համար, որպէս փաթթելիք:

Սկզբներում ամսագիրը ազատ էր հրատարակւում եւ նրա համարները եթէ ժամանակին ուշանում էին երեւալ, այդ տեւում էր միայն մի երկու ամիս. այժմ հանգամանքները, հրատարակութեան տեսակէտից, աւելի վատացել են:

Դրա համար հարկաւոր է հմուտ եւ ընդունակ խմբագիր. եւ կարծում ենք որ դպիրից լաւ ընտրութիւն էջմիածինը չէր կարող անել:

* * *

Հանգուցեալ Ս. Երիցեանի մօտիկ ծանօթ Ս. Մալխասեան, տալով մի ընդարձակ յօդուած Երիցեանի գրականական գործունէութեան մասին. առաջ է բերում հանգուցեալի հրատարակած աշխատութիւնների ցուցակը, եւ մի քանի տեղեկութիւններ նոյն հեղինակի թէրի մնացած աշխատութիւնների մասին:

Համառօտ կերպով ես առաջ կը բերեմ նրանց, ժամանակագրական կարգով.

1. Վաճառական, *լրագիր* 1866—7.
2. Ընթերցարան հայ երախաների համար 1866.
3. Ութ տարուայ հայերէն օրացոյց (*Ռուսաց լեզուով*) 1872.
4. Կովկասեան հնութիւն, *պարբերական ամսաթերթ* (*ռուսերէն լեզուով*) 1872—3.
5. Ժանտախտը Անդրկովկասում (*Ռուսերէն*) 1879.
6. Վենետիկի Մխիթարեանք, 1883.
7. Եղիսաւետօպոլի նահանգի Ղազախ գաւառի պետական գիւղացիների տնտեսական դրութիւնը (*Ռուսերէն*) 1886.
8. Խոլերային համաճարակների պատմութիւնը Անդրկովկասում (*Ռուսերէն*) 1892.
9. Պատմութիւն 75ամեայ գոյութեան, Ներսիսեան Հայոց հոգեւոր դպրոցի, *հատոր Ա.* (1824ից—1850) 1898.

Բացի այս, եւ այլ կարեւոր հեղինակութիւններից, Ս. Երիցեան ռուսերէնի թարգմանել է Սերոբէ Թագւորեանի Փոքր լեզուագիտական դրութեան լեզուաբանական թէօրիան 1881 թւին, հնագիտական ժողովին ներկայացնելու համար, եւ Նաւաբեանի խօջային աստիկների ժողովածուն, որ առաջ տպագրւեց Թիֆլիսի մի ռուս թերթում եւ յետոյ տպագրւեց առանձին:

Մի ակնարկ ձգելով — ասում է Մալխասեան — նրա տպագրած գործերի վրայ՝ նկատում ենք որ 1870—90 թւականների ընթացքում գրական այս գործունէութիւնը այնքան նշանաւոր չէ քանակութեամբ եւ որակութեամբ, այնինչ 90ական թւականներին չատանում է գրուածների թիւը եւ մեծանում է նրանց ներքին գնահատական արժէքը:

Այս երեւոյթը հեշտութեամբ բացատրւում է նրանով, որ նա առաջին շրջանում դեռ ծանօթանում էր նիւթերի հետ, հաւաքում, ուսումնասիրում էր նրանց. միեւնոյն ժամանակ օրական ապրուստի համար նա պաշտօններ էր վարում զանազան հիմնարկութիւնների մէջ, որոնք հարկաւ խլում էին նրա ժամանակը եւ ուշադրութիւնը:

Այս միջոցին նա աշխատակցում էր պարբերական հրատարակութիւնների եւ նրանցից վարձատրութիւն էր ստանում, իսկ գրքերը ամենալաւ դէպքում հազիւ թէ ծածկէին տպագրութեան ծախքը:

Երկրորդ շրջանում նա արդէն պատրաստ ունի հմտութեան մեծ պաշար. նա թողնում է պաշտօնները, որովհետեւ ապրուստի կողմից ապահովւում է իր մի բարեկամի եւ ընկերի օժանդակութեամբ, եւ միեւնոյն ժամանակ նրա աշխատութիւնները գտնում են հրատարակիչներ: Այս բարորոշ պայմաններում նա արդիւնաւորում է աւելի շատ եւ աւելի լաւ, եւ եթէ նրա կեանքը գոնէ 10 տարի էլ տեւէր (նա վախճանւեց 60 տարեկան հասակում) մենք անշուշտ կ'ունենայինք նրա լաւագոյն աշխատութիւնները:

Այժմ մի քանի մատենագրական տեղեկութիւններ թէրի մնացած գործերի վերաբերութեամբ:

Նախ եւ առաջ թէրի է մնացել Երիցեանի ամենալուրջ աշխատութիւնը. — Ամենայն Հայոց Կաթուղիկոսութիւնը: Այս աշխատութեան առաջին հատորում հեղինակը յայտնում է թէ բոլոր գործը բաղկացած կը լինի երկու հատորից. առաջինը կը պարունակէ Յովսէփ, Դաւիթ, Դանիէլ եւ Եփրեմ կաթուղիկոսների ժամանակները, 1801ից մինչեւ 1832 թւականը: Երկրորդը կը պարունակէ Յովհաննէս, Մատթէոս, Գէորգ եւ Մակար կաթուղիկոսների ժամանակները եւ կը հասնի մինչեւ 1893 թ. սեպտեմբեր — մինչեւ այժմեան Կաթուղիկոսի Ս. Օծումը: Բայց առաջին հատորը տպագրելուց յետոյ, հետզհետէ աւելացող նիւթերի պատճառով՝ հեղինակը ստիպւեց 2րդ հատորը (590 երես) նւիրել միմիայն Յովհաննէս կաթուղիկոսին (1831-1842:)

Միւս թէրի աշխատութիւնն է Ներսիսեան դպրոցի պատմութիւնը, որ հասցրած է սկզբից մինչեւ 1850 թւականը:

Երրորդ թէրի մնացած եւ վերջին աշխատութիւնն է ռուսերէն լեզուով՝ Հայոց Եկեղեցու նախկին յարաբերութիւնը Ռուսաստանի հետ, որը հեղինակը մտադիր էր, սկսելով ամենահին ժամանակներից հասցնել մինչեւ 17 դարի սկիզբը, որտեղից սկսւում է Կ. Եզեանի նոյնանման աշխատութիւնը, որ տպագրւեց Ռուսաց մի ամսագրում 1901 թւին: Այս աշխատութեան հազիւ կէսը կարողացաւ գրել Երիցեան, որից մի հատուած կարդաց հնագիտական ընկերութեան նիստերից մէկում:

* * *

Այս տարուայ յունվար ամսին վախճանւեց Թիֆլիս, Երեւանի վաճառական Ներսէս Թայիրեան, թողնելով մի կտակ, որով իր շարժական եւ անշարժ կարողութիւնը տալիս է Երեւանի թեմական դպրոցին: Կտակած գումարը հասնում է մօտաւորապէս 140,000 րուբլի, որով մշտապէս ապահովւում է թեմական դպրոցը:

Այդ լուրը հաղորդող թերթը հետեւեալ մանրամասնութիւններն է հաղորդում կտակ թողնող անձնաւորութեան մասին: Ներսէս Թայիրեան բնիկ Երեւանցի էր, բայց նշանակութեամբ ազատ վաճառական դասին պատկանող: Նա Երեւանում ունէր կօնեակի գործարան, որը երկու տարի առաջ վաճառեց Մոսկվայի յայտնի Շուստով ֆիրմային՝ բաւական մեծ գումարով: Հանգուցեալը կրթութիւնից զուրկ մարդ էր, հետեւապէս շատ անսպասելի է այդպիսի մարդու կողմից մի այդպիսի խելացի կտակ, մինչեւ Հայը, ճիշդ է, սիրում է կտակ անել, բայց յաճախ մի թեթեւ գումար տան տեղի բաժին է անում եւ վանքերից ու եկեղեցիներից սկսած բաշխանքներով վերջացնում:

Թայիրեանի կտակը կարելի է անուանել օրինակելի կտակ այն հարուստ Հայերի համար, որոնք թեթեւ կտակով հարիւր տեղ փառաբանուած են ուզում տեսնել իրենց անունը:

Ներսէս Թայիրեանցին ես ճանաչում էի անձամբ. նա որդի չունէր եւ թեմական դպրոցին թողած գումարը նրա կարողութեան համարեա 3/4 կազմում էր, այնպէս որ նա իր կնոջ եւ բարեկամներին այդ գումարից շատ քիչ է թողել 30—թէ—40 հազար ընդամէնը:

ԱԲԵԼ ԱԳՐԵՍԵԱՆՑ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՇԱՄԱԽԻԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ԱՌԹԻՒ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Յայտնի է թէ նաւթաբեր երկիրներու մէջ նաւթի առանձին շերտ մը չկայ, հողը կը թափանցէ մերձակայ խաւերուն մէջ եւ կը լեցնէ ճեղքերն ու փեռեկումները, որոնց կը հանդիպի իր ընթացքին մէջ: Այդ պատճառաւ է որ իրարու շատ մօտիկ տեղերու վրայ նաւթահոր մը կրնայ 20 մեթր, ուրիշ մը հարիւր մեթրէ աւելի խորութեան մէջ իւղին հանդիպիլ: Յաճախ նաւթին հետ կը գտնուին ջուր, դիւրավառ կազեր, մանաւանդ լուծուած՝ նաւթին մէջ: Որպէս զի նաւթը գետնէն դուրս հասնի, հարկ է որ անցք մը կամ ճեղք մը գտնէ: Արդ, հազուադէպ չէ որ, գետնի սաստիկ ցնցումներուն հետեւանօք, փոքր կամ մեծ ճեղքեր բացուին երկրին երեսը, եւ կամ ստորերկրեայ խաւերու փեռեկումներ կամ տեղափոխութիւններ (dislocation) պատահին, այնպէս որ նաւթը կազերու ահագին ճնշմամբ վեր բարձրանայ, նոր աղբիւրներ ցայտեն, կամ ուրիշներ նուազին եւ ցամքին: Եթէ գետնի ցնցումները անուղղակի կապակցութիւն ունեցած չեն կամ չունին նաւթի աղբիւրներու հետ, հապա ինչպէս պէտք է բացատրել գոյութիւնը առհասարակ շատ մը ինքնայայտ նաւթաղբիւրներու, ինչպէս նաեւ մասնաւորապէս Ներկայիս մէջ, նաւթահորերու երեւումը՝ Շամախիի աւերեալ քաղաքին մէջ: Պարզ զուգադիպութի՞ւն մը պիտի համարենք սակայն, թէ բնութեան տեսակ մը քմահաճոյքին արդիւնք, ինչպէս կրնայ կարծել Մ. Ն. Բնագէտ:

Յօդուածագիրը, յայտնելէ ետքը թէ նաւթի առատահոս բղխումներուն եւ երկրաշարժի ցնցումներուն միջեւ կապակցութիւնը հաւանական չէ, անկէ կը հանէ շարք մը ճախող հետեւութիւններ, ի միջի այլոց յայտարարելով թէ «Կապակցութեան մը պարագային, ցնցումները նաւթի ժայթքումէն առաջ, կամ շատ շատ՝ ժայթքումի սկիզբները պիտի տեղի ունենային:»

Այո՛, սիրելի բնագէտ, տեղի կ'ունենան եւ կրնայ պատահիլ նաեւ որ տեղի ունենան ցնցումներ՝ նաւթի ցայտումներէն առաջ; Պաքուի նման նաւթաբեր երկրի մը մէջ. սակայն ճախող է յօդուածագրին՝ խիստ աւելորդ վիճաբանական գիտական եզրակացութիւններ հանելը, քանի որ այդ պատահած ցնցումներու բուն պատճառը ո՛չ թէ նաւթային կազերու ճնշման մէջ պէտք է որոնել, այլ՝ ինչպէս առիթ ունեցանք վերեւ ըսելու, երկրաբանական ազդեցութիւններու մէջ: Բացայայտ կը տեսնուի ուրեմն թէ նաւթի ցայտումը երկրորդական կամ պատահական (casuel) երեւոյթ մըն է, եւ այս պատճառաւ է որ նաւթի աղբիւրներ չեն ցայտեր միշտ ամէն ուր որ երկրաշարժ տեղի կ'ունենայ, օրինակի համար, Այտին, Ախալքալաք, Կարին:

Մ. Ն. Բնագէտ իր յօդուածին առաջին մասը կը վերջացնէ եօթը այնպիսի տողերով, որոնք իր քառասնոնակ յօդուածին ուղն ու ծուծը կը կազմեն կարծես, եւ սակայն այդ մէկ քանի տողերը ողորմելի հակասութեան մէջ կը ձգեն զինքը, նախորդ տողերուն հետ: Այսպէս կ'ըսէ. «Ամէն պարագայի մէջ՝ ստորերկրեայ հրաբխային փլուզումները, կործանումները, հալոյ փաթերու կազմութեան եւ կամ երկրին ներսը գտնուած ահագին ճնշման հաւասարակշռութեանը մէջ խզումի մը յառաջ գալուն հետ է գործերնիս»: Սակայն մէկ քանի տող վերը, պարզելով ինքը կ'ըսէ թէ «Զարիքին բուն եւ միակ պատճառն է երկրին հրաբխային վիճակը»: Զարմանալի չէ՞ք գտներ այս անգիտակից հակասութիւնը:

* * *

Յօդուածագիրը այնուհետեւ երկուք ու կէս սիւնակ կը լեցնէ իր ընտրած նիւթին — երկրաշարժին — հետ բնաւ առնչութիւն չունեցող խնդիրներու վրայ ճառելով: Կ'ուսուցանէ մեզ, օրինակի համար թէ գիտութեան մէջ հաւասար հանգամանք չկայ, թէ գիտութեան մեծ արժանիքներէն մէկն է իր անկեղծութիւնը, թէ մեծմներու հեռուն բողոք փոփոխիկները մեզի գուշակել տալու կարող գործիք մը ծնունդ առնելու վրայ է, կարելի է նոյն իսկ ըսել թէ արդէն ծնունդ առած է, թէ այդ գործիքը կատարելագործուելու մեծապէս ընդունակ է, եւ այս ամէնը գիտէ՞ք ո՛ւր խօսուած է, «Գիտութիւնն ինչ կրնայ ընել երկրաշարժներու համար» խորագրին ներքեւ:

Ի վերջոյ, Պ. Միքայէլ Նալբանդեան, որ Բիւզանդիոնի գիտական ճիւղին քրոնիկագիրն է, իր յօդուածը վերջացնելու պահուն՝ քայլ մը իսկ առած չերեւար ա՛յն տեղէն՝ ուր իր մեկնակէտ բռնած էր: Կը սրտամղէ մեզ եւ կը յորդորէ չյուսահատիլ, ըսելով թէ գիտութիւնը կասիլ չի գիտեր, մանաւանդ որ տուած բացատրութիւնները իր քով բնագէտ ըլլալուն փաստարադոյն գրաւականն են, իր իսկ բառերով:

Կարին, 10 Մարտ — Գ. ՃԻՑԵՐՃԵԱՆ

Յ. Գ. Վերոյիշեալ տողերը գրուած էին, երբ այսօրուան թղթաբերով ստացուած Արեւելքի 4883րդ համարի մէջ տեսանք Պ. Աբէլ Ագրեսեանցի մէկ թղթակցութիւնը, որ կը վերաբերէր Շամախիի երկրաշարժին, եւ ուր զարմանքով կարդացինք յետագայ տողերը. — «Ականատեսները պատմում են, որ քաղաքից դէպ ի արեւելք 35 վերստի վրայ մեծ հրաբուխ է բացւել երկրաշարժի հետ միաժամանակ եւ տեւել է երկու օր»:

Պ. Ա. Ագրեսեանց այս մասին կը սխալի, սակայն իբր ոչ-բնագէտ մեղաւոր չէ, ըստ որում իր թղթակցին՝ արձագանգ միայն տուած է ա՛յն ոչ-գիտական տեղեկութիւններուն՝ զորս հաւանականաբար ստացած է սովորական ականատեսներէ: Հետեւաբար, Պ. Ագրեսեանցի վերոյիշեալ տողերը երբեք չեն կրնար իբր փաստ ծառայել Մ. Ն. Բնագէտի կեղակարծ

— 33 —

ԹԻՒՂ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Դ

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԱՂՋԻԿԸ

Ժէրոմ եւ Մարիան իրարու նայեցան զարմանքով: Կասբարի խօսքերուն իմաստը չէին հասկնար:

— Կասբար, բացատրէ՛ բանդ:

— Այս օրուան մեր տեսակցութիւնը վերջնական համաձայնութիւն մը պէտք է ունենայ, Ժէրոմ:

— Շա՛տ լաւ, ճշտենք խնդիրը եւ ըստ այնմ տանք մեր որոշումը:

— Ռօզի նամակը բացէ ի բաց կը յայտարարէ թէ Ժան Վիլօրիէ անմեղ է:

— Այո՛, ա՛լ եւս տարակոյս չկայ այդ մասին: Յետո՞յ:

— Ես ըսելիք չունիմ, յարեց Ժէրոմ, ձեզի կ'իյնայ եզրակացութեան մը յանգիլ:

Ժէրոմ երկար ատեն լուռ մնաց: Յետոյ ձայնը այլայլած ո՛չ թէ յուզումէն, այլ բարկութենէն, աչքերը անողոք ատելութեամբ լեցուած, գոչեց.

— Կասբար, քու խօսքերէդ սա կը հետեւի որ այդ թշուառականը Ռօզի սպանիչը չըլլալով, հա՛րկ է թողուլ որ դատապարտուին զայն: Ասիկա չէ՞ քու մտածումդ:

— Այո՛:

Ընտանեկան դատարան մը կազմուեցաւ խեղճին, որմէ կախում ունէր Վիլլօրիէի փրկութիւնը կամ դատապարտութիւնը: Ժէրոմ ամէնուն մտածմանց թարգման հանդիսանալով, ըսաւ.

— Հիմա պիտի դատենք զայն:

Ու Կասբարի դառնալով.

— Նախ դուն որ Ռօզի գաղտնիքին աւանդապահն էիր, դուն որ Ռօզը կը սիրէիր, սիրելի բարեկամս, խօսէ՛, ամէնէն առաջ խօսէ:

Ու երբ թէ վճռական ատեանի մը առջեւ խօսէր, յարեց.

— Վիլլօրիէ յանցաւո՞ր է թէ անմեղ:

Կասբար յստակ ու հաստատուն ձայնով մը պատասխանեց.

— Յանցաւոր է:

Յետոյ, Ժէրոմ կնոջը դառնալով.

— Դուն ալ, բարի Մարիանս, յայտնէ քու կարծիքդ:

Մարիան չափազանց տժգունած, աչքերը գոցած էր, Ռօզի նամակին ընթերցումէն ի վեր: Ամուսնոյն հրաւէրը լսելուն պէս գոչեց:

— Յանցաւոր է:

Ժէրոմ սակաւին չէր արձակած իր վճիռը: Ռէժինի կողմը դարձաւ, բայց խորհեցաւ թէ ինք անկէ առաջ պէտք է խօսէր:

— Իմ կարգիս՝ ես ալ կը յայտարարեմ թէ այդ մարդը Ռօզի սպանութեան ոճիրը գործած է եւ ես ո՛չ մէկ դիմում պիտի ընեմ դատաւորներուն մօտ, ճշմարտութիւնը յայտնելու եւ փրկելու համար այդ թշուառականը:

Կարգը Ռէժինի եկած էր կարծիք յայտնելու:

— Խօսէ՛ Ռէժին, մեր ամէնուն վճիռները լսեցիր, ըսաւ Ժէրոմ: Կ'ուզե՞ս զայն ազատել թէ պատժել:

Մինչեւ այն ատեն Ռէժին արձանի պէս լուռ մնացած էր: Ռօզի նամակին ընթերցումէն յետոյ, սիրոյ տեղ խոր ատելութիւն մը ծնունդ առած էր իր սրտին մէջ: Ուստի անվախ, առանց վարանման պատասխանեց.

— Յանցաւոր է ան:

Վիլլօրիէ կորսուած էր ա՛լ եւս: Ժէրոմ նամակը ծալլեց ու Կասբարի երկարեց:

— Քովդ է այդ նամակը: Անոր վերջը գտնուած բառ մը շատ լացնել տուած ըլլալու է քեզի, հետեւաբար չպիտի ուզես բնաջնջել: Գանձի մը պէս պահէ զայն:

Ժէրոմ դառնալով Ռէժինի կողմը ըսաւ.

— Ընդհուպ պիտի յայտնեմ քու մասիդ տալիք որոշումս:

Ժէրոմ ու Կասբար դուրս ելան, իսկ մայր ու աղջիկ տունը մնացին: Ռէժին մօրը առջին ծնրադրելով, հեծեծագին ձայնով մը ըսաւ.

— Հօրս սէրը կորսնցուցի:

Ե.

ԳՐԻ ՓՈՐՁԱԳԷՏՆԵՐԸ

Երկու փորձագէտներ անուանուած էին դատարանին կողմէ, Վիլլօրիէի ու Ռօզի նամակներուն գիրերը քննելու համար: Քանի մը օրէն, երկու փորձագէտները առաջին տեղեկագիր մը մատուցին՝ Ռօզի այն նամակներուն վրայ, որոնք Վիլլօրիէի տան մէջ գտնուած էին: Փորձագէտներու եզրակացութիւնը սա եղած էր թէ այդ նամակները Ռօզ-Մանօնի կողմէ գրուած էին:

Բայց համակարծիք չգտնուեցան Վիլլօրիէի վերագրուած նամակներուն մասին: Փորձագէտներէն մէկը վաւերական, իսկ միւսը կեղծ համարեց զանոնք: Երրորդ փորձագէտ մը նշանակուեցաւ, մեծամասնութիւն գոյացնելու համար: Այս վերջինը որոշ կարծիք մը չյայտնեց, բայց աւելի հաւանական կը նկատէր թէ նամակները կեղծ չըլլային:

Փորձագէտներու աշխատութիւնը երկար տեւեց: Հարցաքննիչ դատաւորը ի զուր կը յորդորէր հայր Պրիւլոն ու Բրիաթիանը, երեւան հանելու համար ծաղկազարդ աղջիկը: Սակայն երկու ստահակները չէին վհատեր բնաւ իրենց հետազօտութիւններուն մէջ:

Վիլլօրիէ բանտին մէջ յաճախակի այցելութիւնը կ'ընդունէր Կիյոմ Ժիւվարտէնի: Այս վերջինը միշտ կը պնդէր որ Ժան յայտնէ ծաղկազարդ աղջկան անունը:

(Շարունակելի)

պնդումներուն ։ Շատ անգամ երկրաշարժներու առթիւ, շարունակ կ'իմացուի անձեռնհաս մարդոցմէ, թէ շրջակայ սարերու ետեւը կամ վրան հրաբխային ժայթքումներ տեղի ունեցած են, եւ սակայն յետոյ կը հաստատուի թէ այդ այլազան տարաձայնութիւնները լոկ երեւակայութեան ծնունդ ըլլալով՝ բնաւ զուրկ են հիմ ունենալէ ։

Կարին, 12 Մարտ Գ. Ճ.

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Նաւային ճարտարագէտներու գումարումը. — Խիստ քննադատութիւններ. — Ընդծովեայ շոգենաւերը. — Լորտ Չարլզ Պէրէսֆորտի կարծիքը:

Բարիզ, 4 ապրիլ.— Նաւային ճարտարագէտներու կաճառին տարեկան գումարումին մէջ, որ Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցաւ, Պ. Ու. Լէյրտ Քլօուխս, ուսումնասիրութիւն մը ընելով նաւային պատերազմներու գիտական վերջին զարգացման եւ ապագային վրայ, մեղադրեց Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը թէ նոր գիւտերը ո՛չ կ'ընդունի եւ ոչ ալ լուրջ քննութեան մը կ'ենթարկէ ։ Ատենախօսը յարեց.—«Տակաւին իր իսկական արժէքին համաձայն չենք գնահատած արագութեան ռազմագիտական կարեւորութիւնը, որ այսօր ամենէն մեծ սատարը ու ազդեցիկ ամէն միջոցներու հոգին է յարձակողականի համար, եւ որ կարելի է լաւագոյն միջոցն է ընդծովեայ շոգենաւերէն խոյս տալու ։ Ընդծովեայ շոգենաւերու դէմ մեր յարձակման միջոցները թորփիլանաւերու կողմէն եւ այլն, ծխազը կը շարժեն այն աներութեամբ որոնք փորձով դիտեն ընդծովեայ շոգենաւերուն արժէքը ։ Կը կարծենք թէ մեր ունեցած միջոցներով կրնանք այդ շոգենաւերը զարնել մինչեւ երեք մեթր ջուրին մէջ, բայց ո՛վ ըսաւ թէ ընդծովեայ շոգենաւ մը տասը կամ տասնըհինգ մեթր խորութեամբ չի կրնար երթալ ջուրին տակէն ։ Այնպէս կ'երեւայ թէ թորփիլանաւերու միջոցաւ եթէ կարենանք զարնել ընդծովեայ շոգենաւերը, թնդանօթներով ալ միեւնոյն բանը պիտի կրնանք ընել ։» Ատենախօսը ըսելէ յետոյ թէ ընդծովեայ շոգենաւերուն ջերմ պաշտպան մը չէ, յարեց թէ ասոնք մեծ ազդեցութիւն մը պիտի գործեն նաւային ռազմագիտութեան վրայ. յետոյ յաւելուց.— «Հիմա եղած ընդծովեայ շոգենաւերը շատ դանդաղ են, լաւ չեն տեսներ, սեղմ շրջանակի մը մէջ կը գործեն եւ մինչեւ արկածներու ենթակայ են, բայց բոլորովին անօգուտ է ուրանալ արժանիքը, մանաւանդ բարոյական տեսակէտով, գործիքի մը որ, առանց հեռանալու մեր խիստ մօտէն, կրնայ խոյս տալ գործելու մեր շրջանակէն, եւ կարելի է՛ ալ աղէտալի հարուած մը տալ մեզի ։ Ընդծովեայ շոգենաւը, ենթադրելով իսկ որ ալ եւս չկատարելագործուի, պաշարման հին դրութեան կը նմանի ։» Փոխ-ծովակալ Ֆից-Ճէրըլտ ըսաւ թէ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը միշտ լաւ ընդունելութիւն մը կ'ընէ նոր գիւտերու եւ ըմբռնած է արագութեան կարեւորութիւնը, իսկ պաշարումները անկարելի են՝ թորփիլանաւերը հնարուելէն ի վեր ։ Գումարումէն յետոյ սեղան մը տրուեցաւ՝ որուն ներկայ գտնուեցան Անգլիոյ նաւային բոլոր նշանաւոր անձնաւորութիւնները ։ Լորտ Չարլզ Պէրէսֆորտ բաժակ պարպեց Անգլիոյ առեւտրական նաւատորմին համար եւ ջերմապէս դրուատեց անոր զօրութիւնը ու պաշտօնեաներուն անձնուիրութիւնը ։ Լորտը յետոյ ըսաւ թէ Անգլիա որ 1891ին բոլոր ազգերու գլուխը կը գտնուէր «Ուայթ Սթար» Ընկերութիւնով, վասն զի ամենէն խոշոր նաւերը ունէր, 1901ին իր տեղը տուաւ «Համպուրկ Ամերիքա Լինիէ» գերման Ընկերութեան՝ որ հիմա առաջին տեղը կը գրաւէ ։ Լորտը դիտել տուաւ թէ բրիտանական նաւահանգիստներու մէջ անգլիական դրօշին մուտքի ու ելքի բաժինը որ տասը տարի առաջ 100ին ութսունչորս էր, հիմա ինկած է հարիւրին վաթսունինին ։ Պաշտօնեաներու խնդրին համար Լորտը հրաւիրեց նաւային ճարտարագործներու կաճառը, որպէս զի յանձնաժողովին տեղեկագիրը բրիտանական ազգին ներկայացուի, վասն զի բոլոր Անգլիացիները պէտք է գիտնան ճշմարտութիւնը ։ Լորտը յարեց.— «Պէտք է որ ամէն քաղաքները այցելեմ եւ ըսեմ.— Իմ բաժնիս հերքել տուէք պաշտպանութեան պաշտօնեաներուն կողմէ, եթէ այնպէս չըլլայ, թող զինուորական ատեան մը գլխս վառէ ։»

ՍԷՍԻԼ ՌՈՏՍ

Ցուղարկաւորութիւն. — Սուգը Քէյփթաունի մէջ. — Թափօրը եւ կրօնական արարողութիւններ. — Թաղումը:

Քէյփթաուն, 3 ապրիլ.— Թէեւ օդը շատ գեղեցիկ է, սակայն ընդհանուր տխրութիւն մը կը տիրէ այսօր քաղաքին մէջ ։ Գլխաւոր շէնքերը սեւերով ծածկուած են ։ Ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը Խորհրդարան կ'երթայ, ուր Սէսիլ Ռոտսի մարմինը կը գտնուի կէս գիշերէն ի վեր ։ Դագաղը կը ծածկեն բազմաթիւ պսակներ՝ որոնց մէջ կան Անգլիոյ Ալեքսանտրա թագուհիին, Ռոտս ընտանիքին, առքդ. Ճէյմսընի կողմէ նուիրուածները ։ Կէսօրէն երկուք ու կէս ժամ վերջը թափօրը կազմուեցաւ՝ մայր եկեղեցի երթալու համար ։ Ճամբուն երկու կողմերը զինուորներ բարեւի կեցած են ։ Ժողովուրդը գլխաբաց է դագաղը անցած պահուն ։ Դագաղը դրուած է Լոնկ-Սէսիլ անուն նշանաւոր թնդանօթին սայլին վրայ ։ Այդ թնդանօթն էր որ գործածուեցաւ Քիմպըրլիի պաշարման միջոցին ։ Մայր եկեղեցիին դրան մէջ Քէյփթաունի արքեպիսկոպոսը եւ ուրիշ կղերականներ կը դիմաւորեն դագաղը ։ Մեռելական արարողութիւններէն ետքը նորէն թափօր կազմուելով դէպ ի կայարան ուղղուեցաւ ։ Դագաղը դրուեցաւ Տը Բիրս Ընկերութեան մէկ վագոնին վրայ՝ որ մասնաւոր վերածուած էր ։ Ընտանիքին անդամները, կուսակալները եւ պաշտօնական անձնաւորութիւնները նոյն կառախումբով մեկնեցան ։

Պուլուվայօ.— Այսօր բոլոր գործերը դադրած են ։ Սէսիլ Ռոտսի մարմինը Մաթոբոյի մէջ թաղելու լուրը տպաւորութիւն գործեց բնիկներուն վրայ, վասն զի իրենց պետին՝ Մոզիլիքացէի մարմինը հոն թաղուած է ։ Թաղման շատ քիչ զինուորներ ներկայ պիտի գտնուին ։ Երեք հազար բնիկներ երկու կողմի վրայ բարեւի պիտի կենան՝ մինչեւ գերեզմանատուն ։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԸ

Պ. Քույբէրի յայտարարութիւնները՝ գերման լրագրի մը. — Գերմանիա եւ Հոլանտա. — Վիլհէլմինա թագուհին եւ Հանրի իշխանը. — Ունկնդրութիւն. — Անգլիական դեսպանատան մէջ:

Պէրլին, 3 ապրիլ.— Լոքալ Անցայկըրի մէկ խմբագիրը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Հոլանտայի նախարարապետ Պ. Քույբէրի հետ, որ յայտարարեր է թէ ցաւ կը յայտնէ միջնորդութեան առաջարկը մերժուած ըլլալուն համար Անգլիոյ կողմէ ։ Անգլիոյ մէջ՝ հաշտութեան փափաքը հետզհետէ կը տարածուի եւ ի վերջոյ պատերազմին աւարտումը պիտի պահանջէ, այն պատերազմին, որ այնքան ծանր զոհողութիւններ պատճառած է Հոլանտայի, 6000 հոլանտայի բնակիչներու հարաւային Ափրիկէէն վտարուելուն հետեւանքով ։ Միւս կողմէ, Պօէրներու կորովի տրամադրութիւնը Հոլանտացիներու ազգային զգացումը զօրացուցած է, որովհետեւ եթէ Պօէրներու տեղը իրենք ըլլային, միեւնոյն կորովով ու քաջութեամբ պիտի կռուէին, իրենց անկախութիւնը պահպանելու համար ։ Պ. Քույբէր նաեւ յայտարարեր է թէ Հոլանտա երբեք չպիտի մտնէ գերման դաշնակցութեան մէջ եւ թոյլ չպիտի տայ որ Բրուսիոյ կցուի ան ։ Հոլանտայի տիրացումը Գերմանիոյ կողմէ, աղէտաբեր պիտի ըլլայ այս վերջինին, որովհետեւ Հոլանտա նոր Իրլանտա մը պիտի ըլլայ Գերմանիոյ գլխուն ։ Պ. Քույբէրի այս կարեւոր յայտարարութիւնը յատուկ է ու կը համապատասխանէ Հոլանտայի մէջ տիրող հանրային կարծիքին ։ Հոլանտայի նախարարապետը իր յայտարարութիւնը վերջացուցեր է հաւաստելով թէ Վիլհէլմինա թագուհիին եւ Հանրի իշխանին յարաբերութիւնները լաւ են եւ թէ յառաջիկայ սեպտեմբերին, զաւակի մը ծնունդեան կը սպասուի ։

—Հակառակ ընդհանուր ակնկալութեան, նախարարապետ Պ. Քույբէր ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ, որ ճաշի հրաւիրեց զայն ։ Մամուլը զանազան մեկնութիւններ կ'ընէ այս առթիւ ։ Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ Վիլհէլմ կայսրը Անգլիոյ դեսպանին իմաց տուեր է թէ դեսպանատան մէջ պիտի ճաշէ ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Բուռն ճակատամարտ մը. — Լորտ Քիչնէրի հեռագիրը. — Երկաթուղիի արկածը. — Նոր տեղեկութիւններ. — Պօէր պատուիրակներ. — Հաշտութեան բանակցութիւններ. — Շահեկան թուղթեր. — Պօէրներուն համար. — Աւստրալիացի սպաներ:

Բրէթորիա, 2 ապրիլ.—(Հեռագիր Լորտ Քիչնէրի).—Լօուըէյ զօրավարը կը ծանուցանէ թէ Պօչէֆսդրումի մէջ, մարտ 31ի գիշերը, բուռն ճակատամարտ մը կատարուեր է ։ Լօուըէյ զօրավարը տրակոններու հեծելագունդ մը ղրկեր է տասը մղոն դէպ ի արեւելք՝ հետեւակ առանց ինք ալ երթալու մասնակցութեամբ ։ Երէկ առտու կանուխ տրակոնները յաջողեր են յարձակիլ պօէրական բանակատեղի մը վրայ, բայց թշնամին կարեւոր օգնութիւններ ստացած ըլլալով դիմադրեր է ։ Բուռն ընդհարումէ մը ետքը՝ ստիպուեր են ետ քաշուիլ դէպ ի գլխաւոր զօրախումբը, որ քիչ ատենէն կցուեր է եւ մղեր Պօէրները ։ Զօրավարը կը ծանուցանէ թէ տրակոններէն երկու հարիւրապետներ ու տասնակալ մը եւ հիսնապետներէն հազարապետ մը վիրաւորուեր են ։ Կորուստներու մանրամասն ցանկը յետոյ պիտի հաղորդուի ։ Կ'ըսուի թէ Պօէրներն ալ շատ կորուստ ունեցեր են ։ Վեց Պօէրներ գերի ինկեր են ։»

Բրէթորիա.—(Հեռագիր Լորտ Քիչնէրի).—Կը ցաւիմ ծանուցանելու երկաթուղիի արկած մը որ տեղի ունեցաւ Պարպէրթընէն հինգ մղոն դէպ ի հիւսիս ։ Այն միջոցին, երբ երկաթուղիի կառախումբ մը զառիվայր մը կ'իջնէր, վայրաշարժը ու անմիջապէս անոր ետին գտնուած վաճառաբարձ հինգ վագոններ գիծէն ելան ու շրջեցան ։ Մեքենավարէն ու հնոցապանէն զատ՝ անգլիական 38 զինուորներ մեռան եւ 45 ալ վիրաւորուեցան ։

Պարպէրթըն.—Ժամ 8ին Պարպէրթընէն ճամբայ ելած կառախումբը, նոյն քաղաքէն երկու քիլօմեթր հեռուն, երբ զառիվայրէ մը կ'անցնէր, մեքենավարը չկրցաւ զսպել վայրաշարժը ։ Կառախումբը հինգ քիլօմեթրի չափ տեղ մը դէպ ի վար գնաց՝ ժամը 128 քիլօմեթր արագութեամբ, եւ սուր անկիւնաւոր տեղ մը հասնելով գիծէն ելաւ ։ Կաթսան պայթեցաւ. մեքենավարը ու հնոցապանը վայրկենապէս մեռան ։ Վաճառաբարձ վեց վագոններ, ուր անգլիական ջոկատ մը կը գտնուէր, կտոր կտոր եղան ։ Երեսունըհինգ զինուորներ մեռան, ինչպէս նաեւ ոչ-զինուորական մը ։ Կառախումբին պետը իր կառքին մէջ մնալով ազատեց ուղեւորները վախճանէ, վասն զի անդադար սեղմեց զսպակը ։ Քառասունէ աւելի վիրաւորեալ զինուորներ Պարպէրթըն տարուեցան պատգարակով ։ Այդ զինուորներէն վեցը յետոյ մեռան ։ Ուղեւորներէն ոչ-զինուորականները թեթեւապէս վիրաւորուեցան ։

Պրիւսէլ.— Թրանսվալի դեսպանատան մէջ, այսօր, խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ ։ Պ. Պ. Լէյտս, Վէսէլս, Ֆիշէր ու Վոլմարանս ներկայ էին ։ Այս վերջինը ներկայացուց պօէր պատուիրակներուն Ամերիկա կատարած ուղեւորութեան համառօտութիւնը ։ Հակառակ եղած այնքան թախանձանքներու, պօէր պատուիրակները այդ գիտայցին նպատակը բնաւ տեղեկութիւն չեն հաղորդեր ։ Պ. Վոլմարանս կը յայտարարէ թէ ներկայ պարագաներուն մէջ անզգուշապահութիւն մը կրնայ ամենածանր հետեւանքներ ունենալ ։ Պ. Պ. Վէսէլս ու Վոլմարանս այս գիշեր Լա Հէյ կ'ուղեւորին, անկէ Ուտրէխտ պիտի երթան Քրիւկէր նախագահին հետ խորհրդակցելու ։

—Այսօր տեղի ունեցած գումարումին վրայ կատարեալ լռութիւն կը պահեն պօէր պատուիրակները՝ Պ. Պ. Վէսէլս, Վոլմարանս ու Ֆիշէր եւ առքդ. Լէյտս ։ Կ'ըսուի սակայն թէ Ամերիկա կատարուած ուղեւորութեան եւ ըլլալիք բանակցութեանց վրայ ունենալիք ազդեցութեանը մասին բանակցութիւն կատարուեր է ։ Պատուիրակները այս իրիկուն Հոլանտա ուղեւորեցան, բայց առքդ. Լէյտս դեռ մէկ քանի օր Պրիւսէլ պիտի մնայ ։

Պրիւսէլ, 3 ապրիլ.— Կը կարծուէր թէ ապրիլ 7ին (երէկ) հաշտութեան բանակցութեանց վրայ կարեւոր զեկոյցներ պիտի ըլլային Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին ։ Պրիւսէլի մէջ Պօէրներու բարեկամները կը կարծեն թէ Անգլիոյ մէջ հաշտութեան կնքման մասին տիրող բաղձանքին հակառակ դեռ բաւարար զիջողութիւններ չեն ըլլար ։ Պօէրներն ալ հաշտութեան կը փափաքին, սակայն կը պնդեն, գէթ Պրիւսէլ գտնուողները, կատարեալ անկախութեան եւ Քափի ապստամբներուն ներում շնորհելու պահանջումին վրայ ։ Էտուարտ թագաւորը Անգլիայէն չի հեռանար, վասն զի միշտ հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ է Լորտ Ռոպըրթսի հետ ։

—Երէկ Պրիւսէլի մէջ պօէր պատուիրակները գումարում մը ունեցան, ուր սա կարծիքը տիրեց թէ թշնամութեանց վերջնական դադարումը կարելի չէ նկատողութեան առնել, քանի որ Անգլիա միշտ կը մերժէ Պօէրներուն անկախութիւնը։ Պօէրները կը յայտարարեն թէ Անգլիացիներուն այն պահանջումը, որուն համաձայն, Շալք-Պուրկէրի հետ բանակցութիւնները սկսելէ առաջ բոլոր պօէր պետերը պէտք է անձնատուր ըլլան, նկատողութեան պիտի չառնուի, որքան ատեն որ Անգլիա չյայտարարէ թէ բանակցութիւնները պիտի յաջողին ։ Անկախութեան խնդիրն ալ միեւնոյնն է, որուն համար Պօէրները բնաւ չեն փոխեր իրենց կարծիքը ։

Լոնտոն.— Անցեալ շաբթու, Շթէյն ու Տէվէթ կը գտնուէին արեւմտեան Թրանսվալի մէջ եւ ոչ թէ անոր հիւսիս-արեւելեան սահմանագլուխին վրայ, ինչպէս ծանուցուած էր ։ Վալդամբէն Թայմզի քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Մարտ 25ին Կրէնֆիլի զօրագունդին կողմէ գտնուած պօէրական թուղթերուն մէջ կար նաեւ բարի գալստեան երկու ուղերձներ, ուղղուած Շթէյնի եւ Տէվէթի, ստորագրութեամբ Տըլարիի, Լիխէնպէրկի եւ ուրիշ պօէր պետերու ։ Այդ թուղթերուն մէջ, սա պարբերութիւնը կայ.— «Շնորհակալ ենք Աստուծոյ՝ ձեր կորովի եւ առնական ընթացքին համար. կը խնդրենք Տիրոջմէն, որպէս զի պետը եւ առաջնորդը ըլլայ ձեզ միացեալ հարաւային Ափրիկէի ։» Այս թուղթերը հին չեն, քանի որ անոնց մէջ ըսուած է թէ պատերազմը երկու տարիէ ի վեր կը շարունակուի ։ Թայմզ յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ այդ ուղերձները նպաստաւոր չեն հաշտութեան բանակցութեանց յաջող ելքին համար ։ Մարտ 23 թուակիր ուրիշ յայտարարութիւն մըն ալ հանուած է Շալք-Պուրկէրի կողմէ, որ մարտ 29ի օրը կը նշանակէ իբր աղօթքի օր, խաղաղութեան վերահաստատման եւ երկու հանրապետութեանց անկախութեան համար ։ Կ'երեւայ թէ կ'ըսէ Թայմզ, Օրանժի դեռ-նախագահը վերահասու չէ սա տարրական ճշմարտութեան թէ անկախութիւնը առնչութիւն չունի խնդրին հետ ։ Այդ ուղերձներու երեւան ելլելէն յետոյ էր որ լուր տարածուեցաւ թէ Օրանժի Շթէյն նախագահը տեսակցութիւն մը ունեցած է Տըլարի զօրավարին հետ ։

—Մորնինկ Լիտըր երկարօրէն կը պատմէ աւստրալիացի չորս սպաներու գործը, որոնցմէ երկուքը մահուան դատապարտուեր ու մահու պատիժը կրեր են, իսկ միացեալ երկուքը ցմահ բերդարգելութեան դատապարտուելով Անգլիա բերուեր են ։ Այդ չորս սպաները ամենայն պաղարիւնութեամբ հրացանի բռներ են այն տասը Պօէրները, որոնք փոխադրախումբի մը կ'ընկերանային ։ Ցեղոյ կառքերուն վրայ յարձակեր են, յուսալով որ 20,000 ոսկիի գումար մը կը գտնեն անոնց մէջ. սակայն զարմանքով տեսեր են որ Թրանսվալի թղթադրամ էին եղածները ։ Գերման միսիոնար մը հեռուէն ներկայ գտնուեր էր Պօէրներու այս ջարդին. աւստրալիացի սպաները անիկա ալ սպաննեցին ։ Նաեւ փորձեցին սպաննել միսիոնարին ընկերացող տղայ մը. բայց միայն յաջողեցան վիրաւորել զայն ։ Տղան մինչեւ մօտակայ կայանը քաշքշուեցաւ, ուր պատմեց այն սպանութիւնները, որոնց ականատես եղած էր ինք ։ Գերմանական առաքելախումբին եւ Լորտ Քիչնէրի միջեւ փոխանակուած զեկոյցներով, հետաքննութիւն մը կատարուեցաւ ու ոճիրը երեւան ելաւ ։

Բարիզ.— Ֆրանսայի կիներու Ընկերակցութեան յարատեւ ջանքերը յաջողութեամբ պսակուած են ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ զեկոյց մը ուղղելով նոյն Ընկերակցութեան, կ'իմացնէ թէ բրիտանական կառավարութիւնը նպաստաւոր տրամադրութիւններ ցոյց կու տայ Պօէրներու ըլլալիք նպաստներու մասին ։ Այս վերջիններուն յանձնուած բոլոր առարկաները մաքսէ եւ ուրիշ յաւելեալ ծախքերէ զերծ պիտի ըլլան ։ Փոխադրութեան ծախքն ալ չպիտի վճարուի այդ նպաստի առարկաներուն համար, որոնք կեդրոնացման բանակներու մատակարարներուն կողմէ պիտի բաշխուին կարօտեալներուն ։ Մատակարարներուն քարտուղարներէն, որոնք հոլանտացի երէցներ են, մէկ մէկ ընկալագիր պիտի առնուի, բաշխումը կատարուած ըլլալը յայտնող ։ Ֆրանսայի կիներու ընկերակցութիւնը կը փութայ օգտուիլ անգլիական կառավարութեան լաւ տրամադրութիւններէն ։ Արդէն իսկ փութով ձեռնարկած է նպաստ հաւաքելու ։

—Բարիզի մէջ, անցեալ շաբթու, արուեստի առարկաներու ցուցահանդէս մը բացուեցաւ, որոնցմով միջազգային վիճակահանութիւն մը պիտի կազմակերպուի ի նպաստ պօէր կիներու եւ տղոց ։ Մինչեւ հիմա 7000է աւելի արուեստի գործեր ցուցադրուած են, որոնց մէջ կը գտնուին նաեւ նշանաւոր արուեստագէտներու արտադրութիւններ ։

—Ապրիլ 14ին, Պոթա զօրավարին թիկնապահ Պ. Սանտալէր, ի նպաստ Պօէրներուն բանախօսութիւն մը պիտի ընէ Շաթըլէի թատրոնին մէջ ։ Բանախօսութենէն յետոյ նուագահանդէս մը պիտի տրուի Բարիզի արուեստագէտներու կողմէ, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ տիկին Վէյեր ։

Լոնտոն, 3 ապրիլ.— Աւստրալիացի չորս սպաներու գործած վայրագութիւնները հոս այնքան գէշ տպաւորութիւն մը գործեցին որ ոչ ոք կ'ուզէ խօսիլ անոնց վրայ ։ Անգլիոյ մէջ հանրային կարծիքը ընդհանուր կերպով սա է թէ այդ սպաները արժանի էին Լորտ Քիչնէրի կողմէ տրուած պատժին ։ Այս իրիկուն տրուած լուրի մը նայելով, Աւստրալիոյ նախարարապետ Պ. Պարթըն հեռագիր մը ուղղեր է Լորտ Սոլզպըրիի, յայտարարելով թէ որ եւ է իրաւունք չունի բողոքելու աւստրալիացի սպաներուն մահուան պատժուելուն դէմ ։ Պ. Պարթըն խոստովաներ է թէ այդ զարհուրելի գործին համար ամբողջ Աւստրալիա ամօթապարտ է ։ Լորտ Սոլզպըրի պիտի պատասխանէ թէ Անգլիա գոհ է թէ Աւստրալիա ալ կը մասնակցի Անգլիոյ մէջ զգացուած զայրոյթին ։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Կռիւներ Բէքինի մէջ. — Չորս Անգլիացի վիրաւորուած. — Զանազան մենաշնորհներ. — Չինացի ուսանողները. — Անգլիա եւ Ճափոն. — Չին եւ Պիրմանիա:

Բէքին, 2 ապրիլ.— Զզուեցուցիչ դէպք մը պատահեցաւ հոս ։ Անգլիական չորս զինուորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան սուիններով՝ գերմանացի ու ֆրանսացի քանի մը զինուորներու կողմէ ։ Դէպքը ծագում առաւ գինետան կռիւէ մը ։ Օտար դեսպանատուներուն ուշադրութիւնը հրաւիրուեցաւ հանրատուններու թիւին յաւելմանը վրայ, որոնք գրեթէ բոլորովին զերծ կը մնան հսկողութենէ ։ Թիէն-Ցինի մէջ, անցեալ տարի, այդ կարգի տուներուն մէջ բազմաթիւ սպանութիւններ գործուեցան ։ Դիտել տրուեցաւ որ բոլոր օտար զինուորները, բաց ի Անգլիացիներէն եւ Ամերիկացիներէն, պաշտօնական վիճակի մէջ չգտնուած ատեն կ'արտօնուին սուին կրելու ։

—1898ին անգլիական երկու սէնտիքաներ հանքի եւ երկաթուղիի կարեւոր մենաշնորհներ ստացան Շան-Սիի, Հօ-Նանի, Եանկ-Ցէի հովտին եւ Չինու հարաւային կողմը ։ Յուլիս 23 եւ նոյեմբեր 23 թուականի պաշտօնական հեռագիրներու մէջ Բէքինի անգլիական նախորդ դեսպան Սըր Քլոտ Մաք Տօնալտ, այդ մենաշնորհներուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ միւս ազգերուն տրուածներէն շատ աւելի կ'արժեն։ Արդ, նոյն Ընկերութիւնները տակաւին որ եւ է աշխատութեան չեն ձեռնարկած ։ Այդ սէնտիքաներէն մէկը կրնայ արդարանալ՝ Շան-Սիի ու Հօ-Նանի նահանգներուն մէջ տիրող անկարգութիւններով. նաեւ այն դժուարութիւններով որոնցմով անկարելի է ածխահանքեր շահագործել, առանց երկաթուղիի յարաբերութիւն ունենալու Եանկ-Ցէի հետ. բայց միւսը չի կրնար արդարանալ ։ Քանի մը տարիներ անցած ըլլալով այս վերջինոյն ազդարարութեան, հարցուեցաւ թէ աշխատութիւնները երբ պիտի սկսին ։ Սէնտիքան պատասխանեց, պահանջելով Չինացիներէն ջնջել առաջին պայմանադրութիւնը եւ անոր տեղ նոր մը կնքել այն տեսակ չափազանց պայմաններով՝ որոնց համար մերժում մը անխուսափելի էր ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը ստիպեց Չինը որ առաջին մենաշնորհները տայ, հատուցում իր ոչ-բարեացակամութեան ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը, սակայն, կրնար հասկցնել արտօնատէրներուն թէ ստորագրուած պայմանադրութեան մը չյարգուիլը վնասակար է Մեծն Բրիտանիոյ համբաւին ու Չինու շահերուն ։

Թոքիօ.— Թոքիոյի չինական դեսպանը ծանոյց Բէքինի կառավարութեան թէ Ճափոն ղրկուած Չինացի ուսանողներու գաղափարները կը մոլորեցնեն Չինու յառաջդիմական կուսակցութեան անդամները՝ որոնք Ճափոն ապաստանած են ։ Այդ կուսակցութեան պետն է Քան-Եու-Վէյ ։ Զրոյց եղաւ թէ զեկոյցին հետեւանքով յետաձգուեր է Նան-Քինէն Ճափոն ղրկուելիք ուսանողներու խումբի մը առաքումը ։ Միւս կողմէ լուր կը տրուի թէ չինացի զինուորական ուսանողներու խումբը, Եուան-Շի-Քայի կողմէ ղրկուած, Ճափոն հասած է ։

—Ճափոնի կայսեր մէկ հրամանագիրը ինը հազար հոգի կը պակսեցնէ Ճափոնի քաղաքային պաշտօնեաներէն՝ այսինքն ընդհանուր թիւին հարիւրին տասնըչորսը ։ Այդ կարգադրութիւնը եղած է խնայողական նպատակներով ։

—Թոքիոյի բրիտանական դեսպանատան մէջ, երէկ, պաշտօնական հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ ճափոնական նաւատորմին գլխաւոր սպաներուն ։ Անգլիական դեսպան Սըր Քլօտ Մաք Տօնալտ բաժակաճառ մը ընելով ըսաւ.—«Մեծապէս գոհ ենք ու պատուուած Դաշնակցութիւն անունը կրող նաւը նաւարկելու համար, որ ծովը իջեցուեցաւ, եւ որ հիմա նաւահանգիստին մէջ հանդարտօրէն խարսխած է՝ մեծ կայմին վրայ պարզած խաղաղութեան դրօշը ։ Անկեղծօրէն կը մաղթենք որ այդ դրօշը վար չառնուի, այլ միշտ ծածանի աշխարհի բոլոր ծովերուն վրայ ։ Եթէ երբեք հարկ ըլլայ վար առնել այդ դրօշը եւ անոր տեղ ուրիշը հանել, կռուականին վրայ սա արձանագրութիւնը պիտի գտնուի.—«Այս սուրը առանց իրաւունքի բնաւ չէ քաշուած եւ առանց պատիւի իր տեղը բնաւ չէ դրուած ։»

Ռանկուն (Պիրմանիա).— Չինական զինուորներու խումբ մը, որ Մոմէյնէն կու գար, սահմանագլուխը անցաւ եւ Պհամոյի մէջ անգլիական հպատակ Չինացի մը բռնեց եւ Չին տարաւ, ուր գլխատեց զայն ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ներքին գործոց նախարարին ուղեւորութիւնը. — Դաշնակից պետութիւններ. — Ելմտական ու մաքսային խնդիրներ. — Անգլիա եւ Գերմանիա:

Պէրլին, 4 ապրիլ.—Գերմանիոյ ներքին գործոց նախարար Բողատովսքի կոմսը, այս միջոցիս, ուղեւորութիւն մը կը կատարէ Գերմանիոյ հարաւային կողմը ։ Մոնիխի լրագիր մը կէս-պաշտօնական կերպով սա տեղեկութիւնները կու տայ այդ ուղեւորութեան մասին.—Ներքին գործոց նախարարը այդ ուղեւորութեան ձեռնարկեց նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին կողմէ յայտնուած փափաքի մը համաձայն, վասն զի Ֆոն Պիւլով ներքին քաղաքականութեան վերաբերեալ բոլոր կարեւոր խնդիրներու մէջ կ'ուզէ միշտ յարաբերութեան մէջ ըլլալ դաշնակից պետութիւններու, մանաւանդ Պավիէրայի հետ ։ Մոնիխի մէջ Պավիէրայի նախարարապետ Քրայլշայմ կոմսին եւ ելմտական նախարար Պառոն Ֆոն Րիտէլի հետ կատարուած խորհրդակցութեանց արդիւնքները գոհացուցիչ եղան ամէն տեսակէտներով, եւ կատարեալ համաձայնութիւն մը կը տիրէ մաքսային ու ելմտական քաղաքականութեան վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներու մասին ։ Գերման կառավարութեան մաքսային սակագոյնի ծրագրին մէջ, որ մասնաւոր յանձնաժողովին ներկայացուած է, թուանշանները նուազագոյն չափը պիտի չանցնին արմտիքներու մաքսին համար ։

—Գերմանիոյ կէս-պաշտօնական թերթը Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ եղբայրը՝ Հանրի իշխանը ներկայ պիտի գտնուի Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսներուն ։ Իշխանին պիտի ընկերանան արքունեաց հրամանատար Ֆոն Սէքքէնտորֆ կոմսը եւ թիկնապահ մը. նաեւ Վալտէրսէ մարեշալը, Քոմթէր ծովակալը եւ գնդապետ Հէլնաու կոմսը ։ Էտուարտ Է.ի հրաւէրով՝ Հանրի իշխանուհին ալ պիտի ընկերանայ իր ամուսնոյն ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ջրանցքին խնդիրը. — Քոլոմպիոյ առաջարկութիւնը. — Մ. Նահանգաց դաշինքներ:

Նիւ-Եորք, 2 ապրիլ.— Ուաշինկթընէն առնուած լուրերու նայելով, Մ. Նահանգաց նախարարաց խորհուրդը քննեց Քոլոմպիոյ դեսպանին ներկայացուցած առաջարկութիւնները՝ Փանամայի Ընկերութեան բոլոր իրաւունքները Մ. Նահանգաց ծախելու մասին ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ ծանոյց իր պաշտօնակիցներուն թէ Քոլոմպիոյ դեսպանին կողմէ իրեն ներկայացուած բրոթոքոլը վէճի առարկայ ըլլալիք քանի մը խնդիրներ կը պարունակէ՝ որոնք մանրազնին քննութեան կարօտ են ։ Վիճաբանութիւնը յետաձգուեցաւ ։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Օ ԹԱԼՕՆ ՏՕՐ
ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՐԼՕ ԱՃԸՆԱՄԵԱՆ
ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
Նաեւ կօղերու համար պատրաստուած
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 103

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Էնկիւրիի նահանգին Միխալըճճըք գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Գարաճասուի նախորդ գայմագամ Մուսթաֆա Թէվֆիք պէյ ։

—Սալիսլի աստիճան տրուեցաւ Պիղալի գաւառին կրթական հաշուակալ Մէհմէտ Նուրի էֆ.ի ։

—Էսկիշէհիրի նահանգին կեդրոնական նայիպ անուանուեցաւ Իզմիրի նախորդ նայիպ Մէհմէտ Սապիթ էֆ. ։ Էնկիւրիի նահանգին կեդրոնական նայիպ անուանուեցաւ Մէճլիսի Թէտգիգաթը Շէրիէի անդամ Տիլլըրզատէ Աթաուլլահ էֆ. ։ Գաստամոնի նահանգին կեդրոնական նայիպ անուանուեցաւ Մուղլայի նախորդ նայիպ Աթաուլլահ Հիլմի էֆ. ։ Սպարդայի նայիպ անուանուեցաւ Կէյվէի նախորդ նայիպ Հասան Թահսին էֆ. ։ Կէլիպոլիի նայիպ անուանուեցաւ Աֆիոն Գարահիսարի նայիպ Մէհմէտ Սալիհ էֆ., որուն յաջորդեց Համիտի նախորդ նայիպ Մէհմէտ Ճէմիլ էֆ. ։ Գարթալի նայիպ անուանուեցաւ Ճէյր Երիկէնէի նախորդ նայիպ Մէհմէտ Նէճիպ էֆ. ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Օլտէնպուրկի Բարձր. Ֆրէտէրիք Աւկուստ մեծ դուքսը, Ն. Բարձրութեան ամուսինը՝ Էլիզապէթ մեծ դքսուհին եւ աղջիկը՝ Շարլոթ դքսուհին, Գերմանիոյ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայնի հետ, երէկ իրիկուն, երկուշաբթի, կայս. պալատ գացին եւ Վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելով, այսօր Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ, իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին ։»

ՕԼՏԷՆՊՈՒՐԿԻ մեծ դուքսը Օլտէնպուրկի գերդաստանին Մէրիթ տիւ Տիւք Փիէր-Ֆրէտէրիք-Լուի պատուանշանին մեծ խաչը ու ոսկի մանեակը նուիրեց Վեհ. Սուլթանին ։ Այդ պատուանշանը ու մանեակը, երէկ, Կ. Պոլիս բերուեցան ։

—Մեծ դուքսը Մէրիթ պատուանշանի մեծ խաչը նուիրեց նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Թահսին պէյի եւ երկրորդ քարտուղար Իզզէթ պէյի ։

—Մեծ դուքսը, դքսուհին ու աղջիկը, երէկ, իրենց հիւրամեծարներուն հետ, այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը ու Մեծ Շուկան ։ Հնութեանց վաճառատուններէն զանազան սնտուկներ եւ այլն գնեցին ։ Նոյնին Բարձրութիւնները, երէկ, հինգթիանի նաւակներով ծովի վրայ պտոյտ մը կատարեցին մինչեւ Գըզգուլէի բացերը ։

—Մեծ դուքսը, երէկ, իր զբօսանաւին մէջ կէսօրուան ճաշի հրաւիրեց Հէսի Լանտկրաֆը որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, զբօսական պտոյտի համար ։ Սեղանին ներկայ գտնուեցան նաեւ Թուրխան փաշա, կայս. պալատան երկրորդ քարտուղար Իզզէթ պէյ, կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա եւ միւս հիւրամեծարները ։ Մեծ դուքսը ու դքսուհին բաժակ պարպեցին Վեհ. Սուլթանին կենացը, շնորհակալութիւն յայտնելով իրենց եղած սիրալիր ընդունելութիւններուն համար ։ Թուրխան փաշա ալ փոխադարձաբար պատասխանեց ։ Սեղանէն ետքը մեծ դուքսը իր ձեռքովը Իզզէթ պէյի կուրծքին վրայ զետեղեց Մէրիթ պատուանշանը ։

—Վեհ. Սուլթանը Հէրէքէի ու չինէպակի կայս. գործարաններու արտադրութիւններէն զանազան առարկաներ նուիրեց մեծ դուքսին ու դքսուհիին ։ Կայս. պալատան երկրորդ քարտուղար Իզզէթ պէյ այդ նուէրները յանձնեց Նոյնին Բարձրութեանց, որոնք խնդրեցին այդ առթիւ իրենց շնորհակալութիւնները մատուցանել յանուն կայս. Գահոյից ։

—Մեծ դուքսը, դքսուհին ու աղջիկը, Գերմանիոյ դեսպանին հետ, երէկ իրիկուն, կայս. պալատ գացին եւ, այսօր Կ. Պոլսէն մեկնելնուն առթիւ իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին Վեհ. Սուլթանին, յայտարարելով նաեւ թէ իրենց եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար շատ գոհ են զորս յաւիտեան պիտի յիշեն ։ Ն. Վեհափառութիւնն ալ բարեհաճեցաւ իր կայս. մեծարանքները շնորհել ։

—Նոյնին Բարձրութիւնները, այսօր, Պիրէոս կ'ուղեւորին իրենց զբօսանաւով ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Տէֆթէրտարէի վերատեսուչ Զիւա փաշա, երէկ, Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ ։

—Աւստրիոյ դեսպանը, երէկ Բ. Դուռ գնաց եւ տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ ։

—Անգլիոյ, Իտալիոյ ու Պելճիքայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռ գացին եւ տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Կ. Պոլսոյ ռումանական նոր դեսպան Պ. Ալէքսանտր Լահովարի, երէկ, մայրաքաղաքս ժամանեց Քէօսթէնճէէն եկող շոգենաւով ։ Ռումանիոյ դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները դիմաւորեցին զայն ։

—Կայս. պալատան կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները, երէկ, ռումանական դեսպանատուն երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Պ. Լահովարիի ։

—Պ. Լահովարի, երէկ իրիկուն, այցելութիւն տուաւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի, որուն յանձնեց իր յանձնարարագիրներուն պատճէնը ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ազգային տօնին առթիւ, երէկ, հելլենական դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանուհին, բոլոր պաշտօնեաները եւ հելլէն գաղթականութեան երեւելիները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը ներկաները ելան դեսպանատան մեծ սրահը եւ հոն իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին Մավրոկորտաթօ իշխանին։

«ՄԷՍՈՒՏԻԷ» ԶՐԱՀԱՒՈՐԸ. — Ճէնովայէն կը գրեն հինգշաբթի օրուան թուականով. — «Այսօր, առտուան ժամ 9ին, Մէսուտիէ զրահաւորը Նաւահանգիստին մէջ շրջան մը պիտի կատարէ, մեքենաները փորձելու համար։ Հոս ժամանած օրը Մէսուտիէն տեսնողները հիմա պիտի չճանչնան զայն, վասն զի բոլորովին կերպարանափոխուած է։ Այն ատեն Մէսուտիէ երկրորդ կարգի մարտանաւ մըն էր եւ պաշտպանուած տասնըհինգէ աւելի թնդանօթներով։ Հիմա նոր ձեւով ու լաւ պաշտպանուած զրահաւորի մը փառայեղ երեւոյթը ունի։ Մէկ կայմ միայն ունի, որուն թակաղաղը (Հիւն. — Զանաfլըf) պաշտպանուած է արագաձգային երկու փոքր թնդանօթներով։ Երկու ծխնելոյզ ունի եւ զրահապատ աշտարակ մը հրամանատարին համար։ Մէսուտիէ նաեւ ունի թեթեւ ու փոքր թնդանօթներ։ Գլխու եւ ետեւի կողմերը խոշոր թնդանօթներ կան, զրահապատ ծածկոյթներով պաշտպանուած։ Զրահաւորը այցելողները կ'ըսեն թէ ներքին մասը՝ սրահները, խցիկները եւ այլն շատ սքանչելի են։ Քիչ ատենէն Մէսուտիէ Պոլսոյ Նաւահանգիստը պիտի դառնայ, ուր գնահատել պիտի տայ իտալական ճարտարագործութիւնը, որուն արժանիքը ճանչցաւ Վեհ. Սուլթանին նման լուսամիտ վեհապետ մը եւ անոր յանձնեց այդ տեսակ գործ մը։»

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Սուտանի կուսակալը, Գուպպէի մէջ, մարտ 29ին ներկայացեր է Խտիվին։ Կուսակալը Ն. Բարձրութեան տեղեկագրեր է Սպիտակ Նեղոսի եւ Պահր-էլ-Ճէպէլի կողմերը վերջերս կատարած քննական ուղեւորութեան արդիւնքը։ Կուսակալը թէ՛ այդ քննական ուղեւորութեան, թէ՛ իր ջատագոված միջոցներուն եւ թէ Սլաթին փաշայի առաջարկած բարենորոգումներուն համար էր որ յաջորդական տեսակցութիւններ ունեցաւ նախարարներուն հետ։ Կը կարծուի թէ, յառաջիկայ ձմեռ, կարեւոր փոփոխութիւններ պիտի ըլլան Սուտանի կուսակալութեան եւ շրջակներու վարչութեան մէջ։ Մտադրութիւն կայ կարելի եղածին չափ դիւրացնել առեւտուրը, որուն վերաբերեալ հիմակուան օրէնքները ու կանոնները արգելք կ'ըլլան անոր զարգացման։

—Ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, Եգիպտոսի բանակին զեղչեալ թիւը ութ հազար հոգի պիտի ըլլայ։ Զինուորները պիտի կենան Եգիպտոսի ու Սուտանի մէջ, բայց Խարթումը պիտի չանցնին։ Հարաւային գաւառներու հսկողութիւնը պիտի կատարեն Սուտանի զինուորները։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, կիրակի օրը, Պոյաճըգիւղի եկեղեցին գնաց, որուն տօնախմբութիւնն էր։ Ցետոյ Փէնէր դարձաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ աւարտեց՝ Կ. Պոլսոյ, Պրուսայի ու Իզմիրի մէջ հաստատուելիք ոսկորէ առարկաներու գործարանին համար մատուցուած յանձնաժողովութեան տեղին ու պայմանագրութեան քննութիւնները։

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ անասնաբուժական վարժարանին մէջ բուսաբանական դասերը գործնական կերպով աւանդելու համար բուսաբանական պարտէզ մը պիտի հաստատուի։

ՍԸՎԱՋԷՆ մեր թղթակիցը կը գրէ մարտ 17 թուականով. — «Ամսոյս 15ին հինգշաբթի օրն էր։ Օդը ամպոտ էր. մերթ ընդ մերթ, բարակ ու գարնան անձրեւի թելեր կը մանուէին, հրատապ ու հետաքրքիր հասարակութեան երեսը զովացնելու։ Ամէն կողմ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր։ Խանութպանը՝ իր խանութը ու պաշտօնեան իր պաշտօնատեղին թողած Կազխանէն կը փութար, ուր պիտի կատարուէր պաշտօնական ընդունելութիւնը։ Արդէն օրեր առաջ քաղաքիս երեւելիներէն շատեր գացած էին դիմաւորելու նոր կուսակալ Րէշիտ պէյը։ Կառավարութեան շէնքէն սկսելով մինչեւ Գումպէթ — ժամու մը հեռաւորութիւն — երկարող լայն պողոտան լեցուած էր բազմութեամբ։ Սըվազի մէջ այսչափ ոգեւորութիւն տեսած չէի ես։ Ըսուած էր թէ կուսակալը ժամը 8ին պիտի մտնէր, բայց ամբոխը ժամեր առաջ խռնուած էր արդէն։ Կազխանէի պատշգամին վրայ հեռադիտակը աչքերնին կը սպասէին Թոքատի կառավարիչը, որ կուսակալութեան փոխանորդի պաշտօն կը վարէր, եւ հրամանատար փաշան՝ Ն. Վսեմութեան երեւման։ Այս սպասումի երկար ժամերը շուտով անցան զինուորական նուագախումբին նուագած գողտրիկ կտորներու առթած հաճոյքին հետեւանքով։ Նուագախումբին հրամանատարը անսալով զինուորներու աղաչանքներուն, Թամզարայի եղանակը նուագել տուաւ որ հռչակաւոր պարերգ մըն է, եւ պէտք է աւելցնել թէ ոգեւորուած պար մը ծայր տալ սկսաւ, որուն մասնակցեցան զինուոր եւ ոչ-զինուոր հասարակութենէն. իսկ անդին ձիաւորներ ձիարշաւներու մարզանքներ կ'ընէին օսմանցիական ճարտարութեամբ։ Ժամը 8ին ատենները, կուսակալին կառքը երեւցաւ. միւթեսարիֆ փաշայի ընկերակցութեամբ պաշտօնեաները ընդ առաջ գացին. իսկ պողոտային երկու կողմերը դպրոցական բազմաթիւ աշակերտներ ու ոստիկաններ կը սպասէին։ Ն. Վսեմութիւնը տեսնելով մեր երկսեռ դպրոցներու որբերը, կառքէն վար իջաւ, պատրաստուած ուղերձը առաւ ու իր հայրական քաղցրաբարբառ բառերը արտասանեց գորովանքով մը. ու ապա, յաջորդաբար կանգ առաւ Արամեան վարժարանի աշակերտներուն առջեւ, ինչպէս նաեւ Ժէզուիթ նուագախումբին առջեւ, որ, առուչիկ եղանակներ կ'արտասանէր, երեւակայեցէք 15—20 աղաքներէ բաղկացած նուագախումբ մը որ, ամենայն վարժութեամբ նոյն իսկ դժուարին կտորներ կը նուագէր։ Խոր լռութիւն մը կար ամէն կողմ. ժողովուրդը ականջ էր կտրած կարծես։ Բարի գալուստի մաղթանքներէ ետքը, բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ժողովուրդը «Բատիշահըմ չոք եաշա» աղաղակեց։ Այս արարողութենէ վերջը, Համիտիէ քայլերգը նուագուեցաւ նուագախումբին կողմէ։ Վսեմ. կուսակալը քաղաք մտած պահուն, հայր մը, կամ մեծ հայր մը իր տղան կամ թոռնիկը գրկած կը մօտենար Ն. Վսեմութեան, որպէս զի մաս մը զգայնէ անոր չի խօսող լեզուին, ըստ ժողովրդային աւանդութեան։ Վսեմ. կուսակալը բարեհաճեցաւ կատարել այդ մարդուն փափաքը։ Այս Վսեմ. կուսակալը նորէն կառքը մտաւ ու ոգեւորուած ամբոխը ճեղքելով հասաւ կառավարութեան պաշտօնատունը ու շնորհաւորութիւններ ընդունեց մինչեւ ժամը 11, եւ յետոյ գնաց իրեն համար կահաւորուած տանը մէջ հանգստանալ։ Հակառակ տուած այնչափ հրաւէրներու, Ն. Վսեմութիւնը չէ ուզած ո եւ է մէկին տունը հիւր ըլլալ։ Րէշիտ պէյի ժամանելէն երկու օր վերջ, այսինքն շաբաթ օրը, կարդացուեցաւ կայսր. Ֆէրմանը հոծ ամբոխի մը ներկայութեան։ Ն. Վսեմութիւնը շատ լաւ տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ Սըվազցիներուն վրայ։»

ՇՔՈՏՐԱՅԷՆ կը գրեն թէ Գուրպան Պայրամի առաջին օրը զինուորները նշանառութեան փորձեր կատարեր են։ Կուսակալին հրաւէրով ներկայ գտնուեր են նաեւ օտար աէրութեանց հիւպատոսները ու երեւելի օտարազգիներ։

ԱՅԳԻՆԵՐՈՒ մէջ երեւան ելած «միլտիու» հիւանդութիւնը դարմանելու համար Հանրային Պարտքի վարչութեան կողմէ Եւրոպայէն բերուելիք 500 թոնօ «կէօզ թաշի»ի դեղը մաքսէ զերծ պիտի ըլլայ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան հրահանգ պիտի տրուի շուտով կառուցանել քիմիական աշխատանոցը՝ զանազան ուտելիքները եւ ըմպելիքները քննելու համար։

ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ հիւանդանոցին անօրէնի օգնական տոքթ. Վիթիք ջիւանի ոսկի ամսաթոշակով պիտի պաշտօնավարէ Կիւլխանէի ախտաբանական հիւանդանոցին մէջ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ վարժարանի ուսուցիչները սրճարաններու, գազինոներու եւ ուրիշ հանրային վայրերու մէջ, թղթախաղ եւ այլն չխաղան, ինչ որ գէշ տպաւորութիւն մը կը գործէ աշակերտներու ծնողքներուն վրայ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ. — Անգլիացի Պ. Ռոպէրթ Մաքլիսթէր երկու տարուան պաշտօնութիւն ստացաւ՝ Երուսաղէմի Էպալուջէ գիւղին մօտ հնախուզութիւն կատարելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ հարաւային Ափրիկէի բրիտանական բանակին ընդհանուր հրամանատար Լորտ Քիչնէրի եղբայրը քանի մը օրէ ի վեր Սէլանիկ կը գտնուի։

ԻԶՄԻՐԻ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ Համնայի ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բոլ Պլան։ Նախորդը՝ Պ. Կիլլուա երկրորդ կարգի դեսպանի տիտղոս ստացաւ։

ՍԱՄՍՈՆԻ ամերիկեան հիւպատոսարանին թարգման կարգուեցաւ Տիգրան էֆ. Նըլանճեան։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԻՆ մէջ, արաբական 1320 նոր տարիին մօտենալուն առթիւ, նոր դրամներ պատրաստուեցան։

—Փողերանոցը կը շարունակէ տասը ու հինգ փարանոց մանր դրամներու պատրաստութիւնը, որոնցմէ ամէն օր վաթսուն հազար ղրուշի չափ կը ղրկէ ելմտական նախարարութեան։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, անցեալ շաբթու, երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Յունաստանի նախարարապետ ու արտաքին գործոց նախարար Պ. Զայիմիսի հետ։

—Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ կնքուելիք առեւտրական պայմանագրութեան բանակցութիւնները զատկական տօներէն ետքը պիտի վերսկսին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Մարտ 18էն 25 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 297, որոնց 6ը՝ թիֆոյէ, 2ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ [illegible], 2ը՝ կարմրախտէ, 24ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԷՆ ուրբաթ օրուան թուականով կը գրեն թէ վերջին անձրեւներէն պատահած ողողումները բաւական վնաս հասուցեր են։ Թաթարական ամբողջ թաղը ողողուած է. քանի մը տուներ փլեր են։ Բարեբաղդաբար ջուրերը սկսեր են քաշուիլ։

—Էսկիշէհիրի երեւելիներէն Էսհէմ պէյ, անցեալ գիշեր, սրճարանէն տունը դարձած պահուն, վեց հոգի վրան յարձակելով զայն սպաններ են։ Ասոնք նախապէս նոյն տանը սպասաւորները կապած էին։ Զարագործները Էսհէմ պէյի ժամացոյցը ու դրամարկղին բանալիները առեր են, բայց դրամարկղը [illegible], չեն համարձակեր հոն մնալ։ Տեղական կառավարութիւնը քննութիւն կը կատարէ։ Քանի մը հոգի ձերբակալուեր են։

Ազգային Լուրեր

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԷՆ)

ԲԱՂԷՇ, 10 Փետր.

Այս տարի, հոս, Բարեկենդանը անցաւ սովորականէն տարբեր ոգեւորութեամբ, որուն պատճառն էր հարսանիքներու շատութիւնը։ Գաւառներու մէջ դիտուած է որ երբ տարին հացաշատ է ու ըմբերքներու առատութիւն կայ, ամուսնութիւններն ալ համեմատաբար աւելի կ'ըլլան. Նկատառման արժանի պարագայ մը եթէ կայ, այն ալ հարսանիքներու առթիւ եղած ծախքերն ու շռայլութիւններն են. Ճոխ սեղաններ ու հացկերոյթներ, կեր ու խում օրերով, խաղ ու խնդում, կանչուրտուք ու պռչկտուք, մինչ անդին լումայ մը անգամ կը զլացուի բարեգործական ո եւ է հաստատութեան կամ նպատակի. աղջիկ մը ամուսնացնողը՝ 30-50-100 օսմ. ոսկի ծախք կ'ընէ. ոչ նուազ է տղուն կողմէ եղած ծախքերն ալ։ Տեսնելու է սակայն թէ այդ ալխիները Ազգ. Առաջնորդարանի օրինական տուրքերու հանդէպ՝ որպիսին է նշանախօսութեան եւ պսակադրամի, ո՛րպիսի գձուձ ընթացք մը կը բռնեն, մէկ երկու ղրուշ պակաս տալու համար ինչ նուաստացուցիչ միջոցներու կը դիմեն եւ տնտեսական տագնապը մէջտեղ քշելով զերծ ու ազատ կը մնան, ինչպէս բանինք, ո եւ է ազգային տուրք վճարելէ։ Բնական է թէ շռայլութիւնները ու զլացումները՝ որոնք հետեւանք են չափազանց զինեմոլութեան, անպատիժ չպիտի մնան եւ իրենց տխուր հետեւանքները պիտի ունենան. այսպէս Ս. Ամիրդոլու եկեղեցին պսակի մը գացած պահուն հարսնաւորներէն երիտասարդ մը կամուրջէն վար կ'իյնայ, ժայռերուն վրայ կը ջախջախուի եւ մահը յանկարծական կ'ըլլայ։

—Անցեալ շաբթու, Խառն Ժողովը՝ երկիցս նիստ գումարուեցաւ, Նախագահութեամբ Փոխանորդ Հօր եւ զբաղեցաւ Խնդրկատարի որբանոցին արհեստանոցի վերաբերեալ հարցով. որբանոցի հոգաբարձութիւնն ալ ներկայ գտնուած էր. կը լսենք որ յետ երկար խորհրդակցութեանց որոշած են տեղեկագրել Պատրիարքարանի թէ դարբնութիւն-փականագործութիւն եւ տարազագործութիւնն՝ մանուածագործութենէ աւելի յարմար կը դատեն իր մասնագիտութիւն. երկրագործութեան մասին տիպար ագարակի մը գոյութեան վրայ խորհողներ ալ եղած են, որ պէտք է հաստատուի եղեր վանքերէն մէկուն մէջ եւ սոսր հողերը զբուին արհեստանոցի տրամադրութեան ներքեւ։ Մեր կարծիքով նախ հիմնական կէտերու վրայ խորհելու են կամ էին, թէ տեղական միջոցներով ո՞րչափ դրամագլուխ կրնան հայթայթել, թէ վանապատկան հասոյթներէ ո՞րչափ կրնան յատկացնել արհեստանոցին համար, թէ հարուստները պիտի՞ սատարեն այդ հաստատութեան, փոխատուութիւններ ընելով եւն.։ Արհեստներու մէջէն ալ ընտրելու են այնպիսիներ, որոնք տեղական հրապարակի վրայ տիրող հանգամանք ունենան։ Որբանոցին համար արդէն յարգելի միսթր Ճօրճի շնորհիւ ու նախաձեռնութեամբ 50 ոսկիի գործիքներ Ամերիկայէն հոս բերուած են, որոնք անշուշտ պիտի յատկացուին արհեստանոցին։

—Վիճակագրական տեղեկագիրը՝ որ յանձնարարուած էր Ազգ. Պատրիարքարանէն, պատրաստուելու վրայ է եւ յառաջորդաբար պիտի ղրկուի։

* * *

ԽՆՈՒՍ, 8 Մարտ

Խնուսի եւ մօտակայ գաւառներէն Պուլանըքի մէջ պատահած կրօնական ողբերգութիւնները միշտ անպակաս են, իսկ կրթական վիճակը գոհացուցիչ չէ, մանաւանդ վերջինին մէջ։ Խնուս ալ վիճակակից պիտի ըլլար Պուլանըքի, եթէ չունենայ Գարաչօպանի վարժարանը։ Այդ երկու գաւառները լեցուն են յետադիմական հոգեւորականներով, որոնք եթէ Մաթուսաղայի կեանքն ունենան անգամ, դարձեալ չպիտի կրնան յիշատակելի հետք մը թողուլ, որովհետեւ բարոյական եւ կրթական գործերու առաւելու խելքեր՝ շատ հեռու են։ Սեղանի մը վրայ պահպանից բանալու եւ գերեզմանին վրայ հոգւոց կարդալու համար դժուարութիւն կը քաշեն, ալ ո՛ւր կը մնայ Ս. Գիրքի ընթերցմանութեան բացատրութիւնը, որ ամենադիւրին եւ միակ միջոցն է ժողովուրդի սիրտը ընդունարան ընելու նուիրական պաշտամանց։ Խնուսի 20է աւելի հայաբնակ գիւղերուն մէջ քիչ շատ զարգացած եւ պարկեշտ քահանայ մը աչքի չի զարնէր. բոլորն ալ մտային ողորմելի վիճակի մէջ՝ կեանքէ զրկուած անձեր են։ Եթէ իրենց ծուխը քիչ շատ բաւարարութիւն չի տայ, ժողովրդապետութիւնով կը լեցնեն իրենց կարօտը։ Նոյն պատկերն է Պուլանըքի քահանայութիւնը։ Սիրոյ եւ խաղաղութեան օրինակ ըլլալու փոխարէն, երկպառակութեան ու անհամաձայնութեան օրինակ կ'ըլլան ժողովրդեան։ Գաւառներու կրօնական եւ կրթական լքեալ վիճակին դարման տանելու գործը կ'իյնայ մեր Առաջնորդ հայրերուն, որոնք պարտին միշտ իրենց Փոխանորդները կարգել քիչ շատ կարող եկեղեցականներէ, որպէս զի կարող ըլլան միշտ աղէկ միջոցներ ի գործ դնելու այն քահանաներու դէմ։ Կրնան նաեւ արգիլել տիրացուներու ձեռնադրութիւնը, պատկերացուցած քահանաներուս թիւը չաւելցնելու համար։ Եթէ այսօր Խնուս ունենայ կարող եկեղեցական մը իր հոգեւոր գործերու գլուխը, որ գիտակցաբար հոգատար ըլլայ կրթական եւ կրօնական գործերու ուղղութեան, [illegible] է պահանջելի զոհողութեանց։ Թէ՛ Խնուսի եւ թէ Պուլանըքի ներկայիս առաջնորդական փոխանորդութիւնները, Կարնոյ եւ Մուշի Առաջնորդարաններ եթէ պահ մը ի նկատի առնելու ըլլան, չեղեալ պիտի համարին։ Հոս չէ տեսնուած օր մը որ Փոխանորդ Ս. Հայրեր կրթական գործն ալ ձանձրանային, հարց մը եւ ժողովուրդը յորդորէին զայն իրագործելու, ինչպէս որ իրենց ուշը դարձուցած են սպասաւորական պանծելու։ Կրօնական վիճակն ալ կրթականին հաւասար է. գիւղ չկայ որ չունենայ ապօրէնի ամուսնութիւններ իր մէջ, շատերը անպսակ, մաս մը պսակուած։ Առանց հրամանի, [illegible] Բարեկենդանի կիրակի երեկոյին, Գոմանդուքի քահանան 70 տարեկան այրի ծերունիի մը եւ 15 տարեկան կոյսի մը պսակ կատարեց. Նմանօրինակները թուով շատ են։ Ուրեմն թող բարեհաճին երեւելի Սրբազան Առաջնորդները իրենց գործունէութեան շաւղէն չվրիպեցնել գաւառներու կրթական եւ կրօնական դրութիւնները՝ որոնց վերահաստատման կը սպասենք անհամբեր։

Սղերդի առաջնորդական ընտրութեան տեղեկագիրը հասած է Պատրիարքարան։ Քուէարկութիւնը տեղի ունեցեր է մարտ 7ին, որուն մասնակցեր են 17 քուէարկուներ. միաձայնութեամբ Առաջնորդ ընտրուած է Տ. Փառէն Վ. Կլըյճեան։ Թէեւ Տ. Փառէն վարդապետ պնդեր է իր հրաժարականին վրայ, սակայն ժողովականներու եւ ժողովրդեան թախանձանքներուն տեղի տալով՝ առժամաբար ընդուներ է Սղերդի առաջնորդութիւնը։ Այժմ նոյն ընտրութեան հաստատութիւնը խնդրուած է Պատրիարքարանէն։ Միւս կողմէ կ'իմանանք թէ Տ. Փառէն վարդապետ հրաժարեր է առաջնորդական պաշտօնէն եւ յայտներ է թէ մինչեւ յառաջիկայ սեպտեմբերի վերջը միայն պիտի շարունակէ իր պաշտօնը։

—Պատրիարքարանէն հեռագրուեցաւ Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ վարդապետին, Ս. Էջմիածին ուղեւորիլ, ըստ որում Ամասիոյ Առաջնորդը ճամբայ ելած է դէպ ի Պաթում։

—Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցին համար Ընթրեաց պատկեր մը պատրաստուած ըլլալով, այսօրուան կրօնական ժողովին կը ներկայացնէ զայն Գատըգիւղի Տ. Խոսրով քահանան։

—Ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան Ս. Էջլին մէջ հրատարակուած ռուսահայ [illegible] թղթակցութիւնէն, վերջերս Երեւանի մէջ մեռեր է հայազգի վաճառական մը, Ներսէս Թայիրեան, 140,000 րուբլի կտակելով Երեւանի թեմական դպրոցին։ Հայոց 30-40,000 րուբլի ձգեր է իր ընտանիքին եւ պարագաներուն։ Հանգուցեալը զարգացած մարդ, վաճառականի հին տիպար մըն է եղեր։

—Աղեքսանդրիայէն գրուած նամակէ մը ցաւով կը տեղեկանանք թէ Աղեքսանդրիոյ մեր գործակալ Ղազարոս էֆ. Ասրունի մեռեր է նոյն քաղաքին մէջ՝ աղետալի։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեր է հանդիսաւոր կերպով եւ բազմաթիւ ծաղկեպսակներ դրուեր են դագաղին վրայ։ Ղազարոս էֆ. Ասրունի, որ բնիկ Պոլսեցի էր, գրագրի պաշտօն կը վարէր Կամսարական Տեարց վաճառատունը։ Մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք իր եղբօր՝ Պետրոս էֆ. Ասրունիի եւ ընտանիքին։

—Փետր. 22ին Նիւ Եորքի մէջ տրուած թատերական ներկայացումի մը արտադրած հասոյթէն կէսը՝ 20 անգլիական ոսկի ղրկուեր է Պատրիարքարան, ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն տուժեալներուն։

—Կրօնական ժողովը իր այսօրուան նիստին մէջ նկատողութեան կ'առնէ Կեսարիոյ Առաջնորդին նկատմամբ հասած գիր մը, որուն նախաքննութիւնը յանձնուած էր Տ. Վահրամ եպիսկոպոսին։ Տեղեկագիրը պատրաստուած ըլլալով, Ս. Պատրիարքին յղուեցաւ. անոր մէջ ամփոփուած են Տրդատ եպիսկոպոսին դէմ եղած բոլոր բողոքները։ Տ. Վահրամ եպիսկոպոս կ'առաջարկէ բացատրութիւններ պահանջել Կեսարիոյ Առաջնորդէն, եթէ կարելի չըլլայ քննիչ եպիսկոպոս մը ղրկել։

—Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Խոսրով Վրդ. Պէհրիկեան եւ գաւառական վարչութիւնը խնդրեր են Պատրիարքարանէն որ Առաջնորդի ընտրութեան հրահանգ տրուի, Զատկէն յետոյ կատարելու համար, յայտնելով որ Մուշի գաւառը առանց Առաջնորդի մնացած է երկար տարիներէ ի վեր, եւ Տեղապահներով ու Փոխանորդներով կը կառավարուի։ Տ. Խոսրով վարդապետ նաեւ խնդրեր է որ իր անունը չդրուի ընտրելիներու ցանկին մէջ, որովհետեւ իր ձեռնհասութենէն վեր է կառավարել Մշոյ թեմը։ Նաեւ Խոսրով Վարդ. շնորհակալութիւն յայտնելով Ս. Հայրապետին կողմէ շնորհուած լանջախաչին համար, երախտագիտութեան ուղերձ մը ղրկեր է, խնդրելով որ Ն. Ս. Օծութեան յղուի։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ Եպարքոս Բարձր. Սաիտ փաշայի հետ։ Իրիկուան, Սկիւտար գնաց եւ այս առտու ներկայ գտնուելով ժամերգութեան, քարոզեց Ս. Կարապետ եկեղեցին մէջ։ Վաղն ալ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին մէջ պիտի քարոզէ։

—Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ տրուած նուագահանդէսին ծախքը 40-50 ոսկի կը հաշուուի։ Թէփէ-Պաշիի Թատրոնին վարձութիւնը ձրիաբար տրամադրած էր Թատերապետը։

—Խառն Ժողովը, յառաջիկայ ուրբաթ օր նիստ գումարելու հրաւիրուած է Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

—Բաբերդի Գաւառական Ժողովի նոր ընտրութիւն կատարուելով 21 անդամներ ընտրուեր են։ Ժողովը կազմեր է իր դիւանը եւ ընտրութեան վաւերացումը խնդրուեր է Պատրիարքարանէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ այրի Տիկին Ցուլիանէ Թորոս պէյ Դիւզեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Այրի Տիկին Վասիլուհի Մարգարեան 108, Միհրան էֆ. Ասատեան 108 ղրուշ։ (Հոգաբարձութիւն)

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Աղքատախնամս ներկայիւս կը ծանուցանէ թէ հիւանդապահներու պատրաստութեան համար դարմանատանս մէջ հաստատուած դասընթացքի նորոգ շրջանը Ս. Զատկի տօնական օրերէն վերջ սկսիլ որոշուած ըլլալով, այն նոր շրջանին հետեւիլ փափաքող տիկնայք եւ օրիորդք պարտին դիմել Աղքատախնամիս դրասենեակը, ուր իրենց անունը կրնան արձանագրել տալ, ամէն օր, առաւօտէն սկսեալ մինչեւ կէս օր, բաց ի կիրակիէ։

Ի դիմաց Աղքատախնամի
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
ՏՈՔԹ. Տ. ՔԱՐԱՄԱՃԻ ՏՈՔԹ. Տ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Զարեհ, Հայկ եւ Զարուհի Պէնկլեան խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն ամէն բարեկամներու եւ ազգականներու, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց մօր՝ այրի ՏԻԿԻՆ ԵՊՐՈՒՀԻ ՊԷՆԿԼԵԱՆԻ (քոյր՝ Տ. Մալաքիա Կէօմիւշքճեան Սրբազանի) յուղարկաւորութեան եւ իրենց ցաւակցական զգացումները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արեւելքի Երզնկայի բաժանորդները կրնան դիմել մեր գործակալ Պարոյր էֆ. Արզումանեանի։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(Աժանս տը Քոնսթանթինոբլ)

ՎԻԷՆՆԱ, 7 ապրիլ. — Ապրիլ 6 թուականով նախարարական հրաման մը կը ջնջէ Թրիէսթէի քաղաքին ու շրջականներու համար ձեռք առնուած արտասովոր միջոցները։

— Աւստրիոյ—Հունգարիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին զինուորականներէն Պարոն Ցոյի ֆոն Նէմէթ-Ֆէրէյթեար, հանգստեան կոչուելուն առթիւ, ստացաւ Ֆրանց Յոսէֆ պատուանշանի մեծ խաչը։

ԹԱՆՃԷՐ. — Մարոքի վեհապետը պաշտօնապէս ծանոյց տէրութեանց թէ իրեն կը վերապահէ ազատ նաւագնացութիւնը արգիլելու իրաւունքը՝ իննսուն օր առաջ իմաց տալու պայմանով։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պալֆուր հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ հաշտութեան բանակցութիւններու մասին զեկոյց մը չի կրնար ընել։

—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ Քրուցինկէր անպայման արձակուեր է եւ թէ պատերազմական սովորական գերի մը պիտի նկատուի։

ԲԱՐԻԶ. — Նահանգային Խորհուրդներու նստաշրջանը բացուեցաւ։ Ասոնցմէ շատերը շնորհաւորական գիրեր ղրկեցին նախարարութեան՝ Ֆրանսայի պաշտպանութեան գործին համար. Նաեւ Նախագահ Պ. Լուպէի Ռուսիա կատարելիք ուղեւորութեանը առթիւ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԲԱՐԻԶ, 7 ապրիլ. — Ֆրանսայի պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Պալիվիլէն գնդապետը որ 74րդ զօրագունդին համար նշանակուած է, պիտի շարունակէ իր առժամեայ պաշտօնը օսմ. կառավարութեան ծառայութեանը մէջ։

—Ֆրանսայի պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Իզմիրի Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է Պ. Պլան եւ Համնայի համար ալ Պ. Տրուէն։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ կառավարութիւնը տեղեկութիւն չունի՝ Թրանսվալի հետ կատարուած հաշտութեան բանակցութիւններու մասին։

—Քրուցինկէր պուէր զօրավարը անպայման արձակուեցաւ, պատերազմական գերի մը նկատուելով։

—Էրասմոս պուէր հրամանատարը սպաննուեցաւ Պոչեֆի մէջ։

ԱԹԷՆՔ. — Մէսամբրի Ընկերութեան Նիկէր շոգենաւը, թանձր մշուշի մը պատճառով, խրեցաւ Վոլոյի ծովածոցին մէջ։ Ազատումը շատ դժուար կ'երեւայ։ Ուղեւորները՝ երկու հարիւր հոգի՝ ազատուեցան։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ. — Հնդկաչինի կուսակալը Պ. Տումէ, այսօր, հոս հասաւ։ Զինական գործերու մասին հարցումի մը պատասխանելով կասկածներ յայտնեց անգլեւ-ճապոնական դաշնակցութեան մասին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ Նախագահ Քրիւկէրի անդրանիկ որդին անձնատուր եղեր է։

—Նախարարներու խորհուրդ մը պիտի գումարուի գաղթային պաշտօնատան մէջ, Պ. Շալք-Պուրկէրի ըրած դիմումներուն արդիւնքին վրայ խորհրդակցելու համար։

ՊԷՐԼԻՆ. — Վիէննայի պարսկական դեսպան Նէրիման խան հոս հասաւ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

30 ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐՔԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
27րդ վիճակահանութիւն, քաշուած
1 ապրիլ 1902

4000 մարք շահող 47 թիւեր

50071-50080 50141-50150 50291-50300
50411-50420 50951-50960 51461-51470
52681-52690 53021-53030 54111-54120
54661-54670 55261-55270 55611-55620
55951-55960 56161-56170 56331-56340
57691-57700 57701-57710 58171-58180
58481-58490 58701-58710 58721-58730
59571-59580 60981-60990 61891-61900
63451-63460 63691-63700 64411-64420
65621-65630 65711-65720 65981-65990
66271-66280 66921-66930 67371-67380
68031-68040 68311-68320 68491-68500
69041-69050 69371-69380 69601-69610
69751-69760 70251-70260 70341-70350
70611-70620 71581-71590 72161-72170
72681-72690 73581-73590

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	27	23 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	27	29 1/2
Ամէնէն վար գին	»	27	23
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց.	Ֆր.	109	37
Ամէնէն բարձր գին	»	110	75
Ամէնէն վար գին	»	109	25

ԲԱՑՈՒՄ 26 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	27	26 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	109	87
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		11	10
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սոս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	80
» ժուիսանս		1	55
» պարտաթուղթ		482	—
Քարախի Կ. Պոլսոյ		470	—
Թրանսվալ		151	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	68
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	73

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	20	—
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ տրծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	100	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		91	37
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		51	—
» » » Դ. բաց.		25	25
» » » Դ. զոց.		25	25
Օսմանեան Պանքա		12	—
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		30	50
» Մօնօբօլ		42	—
Պուլկարական 1888		82	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		107	75
Տօմինիալ		105	—
Թրանսվալ		5	87
Այտին երկաթուղի		15	—
Փոխառութիւն		25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 7 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	87
» » 3 1/2 %		102	52
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	25	60
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. զոց.	»	25	62
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	27	55
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	553	—
Օսմանիէ	»	491	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	75
Օսմ մաքսատուն	»	515	—
Օսմ Ռէժի	»	317	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	494	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1040	—
Իտալական Ռանթ	»	100	60
Սպանիական արտաքին	»	79	30
Թրանսվալ	»	151	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	155
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 7 Ապրիլ

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	110	20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	305

ՎԻԷՆՆԱ, 7 Ապրիլ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	10
Ռումէլի երկաթուղի	»	105	50
Օսմ. Ռէժի	»	288	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 7 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		25	25
Ռումէլի երկաթուղի		199	75

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՅՐԵՐՈՒ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
Է. ՔՈԹՍՕՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Պոլիս, Մըսըր-Չարշըսիին մօտ, Քէթէնճիլէր փողոց, Սապունճը խան թիւ 7
Մասնաճիւղ, Քիւճէճիլէր փողոց, Րիզա բաշա խանի դիմաց թիւ 7 4—20

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը վանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական հաճառէն տօքթէօր ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անանուխի, եղեւինի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմուելու առեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարման է դժուարաշնչութեան, կուրծքի փլուածքներու, հազբուխի, կուրծքի տըկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել Թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկ մէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պաղճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մեզիքի, Լինոս և Պոնտիֆիանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 20—52

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ա՛յն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլոն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կու տայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլօնը որ ամենէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ապրիլ 8ին Սիռֆասի, Մարսիլիայէն։
» 14ին Միքնէրկի, Անտ. եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ապրիլ 8ին Սիռֆասի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 15ին Միքնէրկի, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. Բ. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ, Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ.

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Աումէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պաստոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրծինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
մաքսատան հին տեղը

600

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տոք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանիի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըրպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Յ. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!։

ՇԱՓՕԹՕԻ ՖՈՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ
VIN DE PHOSPHOGLYCÈRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆոսֆաթիւռիի, Գլօռօզի, դոնարէ-նո-րեան, ատտինո-րեան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէրա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլոն ֆրանք	114 միլոն ֆրանք	461,035,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամենէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահարժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բերա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

747 40—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՊՕՆՏԻ

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՕ
[illegible] 534
CH^{les} FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՒԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Փր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Փր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնապատմութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Փր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Փրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, ճամբորդներու մարմնին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերքէզեան փողոց, Ճէլիա խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Քննիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333
1898ի հասոյթք	34,775,462
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ժամ	164,172

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ և
ԹԷՈՏՕՐ ԲԷՐՈՆ

VIN DE BUGEAUD
TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO
ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՕՅՈՎ

Կորովիչ դեղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի
ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաեւ բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին։ Մթերանոց Մէզիքի և Ընկ.։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Ֆօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Ֆօնկօ	2306	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Ֆորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինատու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օդիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօլինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Ըէտօ	1850
Գիդօ	2697	Կալիկօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Ջէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մօրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօքսհօլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Իպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է, և ամսոյս 16ին հոս կը սպասուի։

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՖ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Դշ.	26/8	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	27/9	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ.	27/10	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	28/10	Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր.	29/11	Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալօնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթօնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2553
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Մարտ 1 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԷՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքճէ քըրք »	12	45
12	5	» Սապօնճը բունար »	12	3
12	59	» Ալայունտ »	11	7
1	41	» Չէքիւրլէր »	10	23
2	37	» Տէօյէր »	9	35
3	6	» Ինսանիյէ »	8	50
3	30	» Համամ »	8	23
3	44	» Կազլըկէօլ համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Պէօյիւք Չօպանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» Եասսիւն »	4	45
7	46	» Ագ շէհիր »	4	23
8	18	» Ազարի քէօյ »	3	43
9	—	» Զավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իլկին »	2	33
10	25	» Գատըն-խանը »	1	39
11	20	» Սէրայ-Ինի »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը »	11	12
1	30	ժմ. Գօնիա մկն.	10	30
Իրկն.			առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. ժ.	վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	10	—
12	44	» Ագ Պունար »	9	18
1	24	» Ալբիւ Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր »	7	58
3	9	» Սարիքէօյ »	7	1
3	58	» Պիչէր »	6	4
4	35	» Սաալըլէր »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	3	» Բօլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	1	—
Իրկն.			առտ.	

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 425 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 426 խառն Իրկ. ժ.	վ.
5	27	մկն. Ատա-Բազար ժմ.	7	13
5	45	ժմ. Համիտիէ մկն.	7	—

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. ժ.	վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Քէօթահիա մկն.	12	10	10	15